

**Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta filozofická**

Bakalářská práce

**Příčiny britsko-americké války roku 1812
Štefan Němeček**

Plzeň 2022

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra historických věd

Studijní program Historické vědy

Studijní obor Obecné dějiny

Bakalářská práce

Příčiny britsko-americké války roku 1812

Štefan Němeček

Vedoucí práce:

PhDr. Jaroslav Valkoun, Ph.D.

Katedra historických věd

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2022

Poděkování

Tímto bych chtěl poděkovat svému vedoucímu práce PhDr. Jaroslavu Valkounovi, Ph.D. za trpělivost, odbornou pomoc a cenné rady, které mi velkou měrou pomohly tuto práci vypracovat.

Prohlašuji, že jsem práci zpracoval samostatně a použil jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2022

Obsah

1	ÚVOD	1
2	OD NEUTRALITY K HOSPODÁŘSKÉ VÁLCE	4
	2.1 Počátek obchodního konfliktu	4
	2.2 Nucené odvody námořníků z amerických plavidel	7
	2.3 Incident s lodí Chesapeake	10
	2.4 Na hraně války s Francií.....	12
3	EKONOMICKÁ VÁLKA USA S EVROPSKÝMI MOCNOSTMI	16
	3.1 Selhání pokusu o smíření s Velkou Británií.....	16
	3.2 Experiment s embargem.....	18
	3.3 Hledání nové ekonomické politiky.....	20
4	KONFLIKT DOMORODÉHO OBYVATELSTVA S AMERIČANY	23
	4.1 Postoj Američanů a Britů k původním obyvatelům ..	24
	4.2 Vyostření napětí na severní hranici.....	25
5	MADISONOVA SÁZKA NA FRANCII	27
	5.1 Kongres „jestřábů“	30
	5.2 Britské odvolání vládních nařízení	32
6	ZÁVĚR	35
7	BIBLIOGRAFIE	39
8	RESUMÉ	41

1 ÚVOD

Spojené státy Americké musely po získání nezávislosti prokázat svojí schopnost vystupovat jako jednotný a svrchovaný stát. Během válek s revoluční a posléze napoleonskou Francií se však mladá republika brzy ocitla v destabilizovaném mocenském systému, a i přes vyhlášení neutrality se nevyhnula následkům války na své hospodářství a svou bezpečnost. Neboť USA se kvůli své nestranné politice staly užitečným nástrojem pro obě strany, což ale s postupem času vyvolávalo pocit křivdy jako u Velké Británie tak i Francie. Znepřátelené státy tak ve snaze zamezit marginalizování svých hospodářských opatření neutrály, zavedly takové nařízení, jež pro ně omezily volný obchod a to i za cenu jejich znepřátelení. Američané tak museli čelit omezení svých práv, s čímž se nehodlali smířit a pokusili se zastavit napadání své svrchovanosti v námořním obchodu a to i za cenu hospodářské války. Pouze po vyčerpání všech ekonomických a diplomatických řešení se USA rozhodly pro vstup do války proti mocnosti, kterou považovali za největšího narušitele svých práv Velkou Británií.

Práce byla vypracována s cílem představit události, které postupně dovedly mírovou politiku USA ke stupňující se asertivitě, jež nakonec vyústila ve válku. Bakalářská práce zmapuje vývoj vztahů mezi USA a Velkou Británií, Francií a domorodými obyvateli Severní Ameriky. Dále se zaměří na to, jak vztahy mezi těmito aktéry ovlivňovaly zahraničně politické rozhodování vládnoucího aparátu ve Washingtonu a na roli prezidenta na diplomatické koncepci USA.

Práce je členěna do čtyř kapitol. První kapitola pojednává o roli neutrální USA v námořním obchodu mezi americkým kontinentem a Evropou. Zaměřuje se na vývoj pohledu Velké Británie na nahrazení francouzských ale i britských přepravních Američany. Rovněž je zde rozebrána britská praktika nucených odvodů námořníků z amerických plavidel a incident s lodí *Chesapeake*. Kapitola však pohlíží i na křehké vztahy s Francií a na komplikace, které byly spjaty se spojeneckou smlouvou a posléze s americkou touhou po zisku francouzských zámořských teritorií nebo po území z koloniální říše jejich spojenců.

Počátkem hospodářských opatření USA vůči evropským mocnostem se zabývá druhá kapitola, ve které je popsáno, jak fenomén nucených odvodů amerických námořníků nejen zablokoval možnost uzavření nové obchodní dohody s Velkou Británií, ale dokonce vedl k rozsáhlému americkému embargu. Nastíněn je i začátek

kontinentální blokády a vydání nařízení obou zneprátelených stran vůči neutrálnímu obchodu. Zmíněna je i reakce USA na tyto nařízení a způsob jakým doufali, že dosáhnout jejich stažení.

Třetí kapitola se zaměřuje na západní hranici Unie a na vztahy britské a americké strany s domorodým obyvatelstvem. Opomenuti nejsou ani hlavní vůdci protiamerického kmenového společenství a jejich vztahy s koloniální správou Britské Severní Ameriky. Poslední čtvrtá kapitola se pak zaměřuje na americký neúspěšný pokus o nátlak vůči Velké Británii a o Napoleonově manipulaci s Američany. Dále je zde rozebráno zvyšující se napětí mezi vládou ve Washingtonu a v Londýně, které nakonec obrátilo americké veřejné mínění pro válku. Poslední část kapitoly se zabývá přípravou USA na válku a francouzské a britské odvolání svých hospodářských omezení vůči USA.

V americkém prostředí se zpracovávané problematice obsáhle věnoval Bradford Perkins a to v dílech *The First Rapprochement* a *Prologue to War* obě díla na sebe tematicky navazují a poskytují zevrubný popis vývoje britsko-amerických vztahů od začátku první války s revoluční Francií až po vyhlášení války Spojenými státy v roce 1812. Obě monografie se tedy zaměřují na problematiku v oblasti Atlantského oceánu a vztahů s Velkou Británií o tomto tématu sice poskytují důkladný výklad, ale jen zběžně se věnují problematice domorodého obyvatelstva a autor se pouze účelově věnuje francouzsko-americkým vztahům. Reginald Horsman se ve své monografii *The Causes of the War of 1812* neposkytuje tak zevrubný popis událostí a diplomatických incidentů jako Perkinsovi publikace, ale svým tematickým zájmem postihuje více oblastí a to i otázku domorodého obyvatelstva a vlivu západních států Unie na vyhlášení války. Avšak až na klíčové události se výše zmínění autoři příliš nevěnují veřejnému mínění v USA, což je v přímém kontrastu s publikací *America on the Brink* od Richarda Buela nebo článkem Jasperse Trautschera "*Mr. Madison's War*" or the *Dynamic of Early American Nationalism?*.

Otázkou vztahů Francie a USA se zabýval Peter Proal Hill ve své knize *Napoleon's Troublesome Americans*, která velmi vyčerpávající formou pojednává o aktivitách amerických vyslanců na dvoře císaře Napoleona, činí tak chronologicky a s ohledem na britskou politiku, jedná se tak o velmi přehledné a pro práci cenné dílo. *Neither Peace nor War* od Clifforda L. Egana je na druhou stranu napsáno čtivější formou a lze i ocenit, že se autor zaměřuje v rozebírané tématice na názory a postoje Napoleona, což je vidět na hojně zastoupených přímých citacích, avšak autor má

tendence spíše pojednávat o amerických vyslancích, jejich motivacích a životě, a tak se nedostává prostoru rozebírané tematice.

O americké expanzivní politice napsal Julius William Pratt monografii *Expansionist of 1812*, ta je velmi úzce zaměřena na snahy USA obsadit území v Severní Americe pod kontrolou jiných mocností či kmenů. Dílo je svým tématem unikátní a poskytuje obraz Američanů jako výbojného národa spíše než mírumilovné demokratické republiky. O vztazích na západní hranici s domorodým obyvatelstvem a s britskou koloniální správou poskytují monografie Roberta S. Allena *His Majesty's Indian Allies* a Jamesa Laxera *Tecumseh & Brock*, první jmenovaná kniha se spíše zajímá o vojenskou politiku původních obyvatel a Velké Británie, zatímco druhá spíše o jejich motivaci a cílech. Společně se však věnují pojednání o vlivu Velké Británie v prostoru Velkých jezer, zároveň se však ve svých odlišně zpracovávaných tématech doplňují.

2 OD NEUTRALITY K HOSPODÁŘSKÉ VÁLCE

Podepsání pařížské mírové smlouvy v roce 1783 neznamenal pro bývalé britské kolonie naprosté zpřetrhání pout s bývalou mateřskou zemí, stále byly zachovány silné hospodářské vazby na Britské ostrovy, nyní ale s tím rozdílem, že každá ze stran mohla svévolně zavádět obchodní a hospodářské restrikce vůči té druhé, což slabší Spojené státy americké stavělo do nepříznivé situace. Jejich absence válečného námořnictva a ohromná námořní převaha Velké Británie v Atlantském oceánu nechala bez obchodní dohody hospodářské zájmy nově vzniklého národa napospas dřívějšímu nepříteli.¹ Dosažení komerční dohody bylo již znemožněno samotným mírem, jehož podmínky nebyly ani jednou ze stran dodrženy. Hlavní sporné body míru se staly na straně USA závazky, že nebudou bránit vymáhání předrevolučních dluhů britskými věřiteli a že Američané, kteří během války zůstali věrní králi, nebudou perzekuováni a těm, již už byli těmito perzekucemi zasaženi, bude poskytnuto odškodnění. Londýnská strana zas nedodržela slib, že opustí své stanoviště a pevnosti v oblasti velkých jezer.²

K vzájemnému urovnání sporů a navázání oficiálních obchodních styků došlo až po uzavření Jayovy dohody z roku 1794, ve které obě strany přislíbily naplnění doposud nedodržených bodů Pařížské mírové smlouvy a zároveň vytvořili obchodní dohodu, jež se ale dočkala naprostého opovržení americké veřejnosti a opozice.³ Veřejné mínění vytvořilo silný tlak na vládnoucí stranu federalistů a pouze zásah George Washingtona, jenž se obával války s Velkou Británií, zmírnil pobouření frankofilního obyvatelstva a umožnil přijetí dohody, jež ve své podstatě porušovala smlouvy uzavřené s Francouzským královstvím.⁴

2.1 Počátek obchodního konfliktu

Státy Unie v letech 1793–1807 zažívaly na poli mezinárodního obchodu nebyvalou konjunkturu, která byla způsobena zachováním neutrality během válek s revoluční Francií. Neutralita umožnila Američanům sehrát roli přepravce pro ty státy, jejichž obchodní a zásobovací trasy byly přerušeny britským královským námořnictvem. Na straně Spojených států stála i cenová dostupnost kvalitního dřeva na stavbu lodí a mnoho zkušených řemeslníků, kteří překotně rozšiřovali jejich flotilu. Navázali tak

¹BAILEY, Thomas Andrew, *A Diplomatic History of American People*, New Jersey 1980, s. 54.

²Tamtéž, s. 56–57.

³BUEL, Richard, *Securing the Revolution. Ideology in American Politics, 1789–1815*, New York, London 1972, s. 60–62.

⁴BUEL, *America on the Brink. How the Political Struggle Over the War of 1812 Almost Destroyed the Young Republic*, New York 2005, s. 14–15.

obchodní spojení nejen s koloniemi v Karibiku ale i na Dálném východě a to především v Číně a Indii.⁵ Francie nedokázala zajistit svým přepravním bezpečnou cestu přes Atlantik, a tak byla nucena v roce 1793 otevřít přístavy svých kolonií plavidlům neutrálních mocností. Britské karibské kolonie prosazovaly, aby se nepřehlížel fakt, že neutrální státy (včetně USA) nahradily přepravní kapacity Francie a že tak omezují potencionální dopad blokády nepřátelských kolonií. I přes stále se opakující námitky svých zámořských držav, Velká Británie zastávala do roku 1805 shovívavý postoj a tím umožnila nepřerušovanou dodávku francouzského zboží na evropský trh a bohatnutí neúčastněných stran. Samotná Velká Británie umožnila Američanům dovážet zásoby do jejich karibských kolonií a vyvážet z nich melasu a rum. To ale nebylo dodržováno, lokální správy využily situace a dovolovaly dovoz či vývoz i zakázaných komodit.⁶

Jayova dohoda přispěla nezanedbatelným dílem k rozvoji unijního hospodářství i umožněním obchodu s určitými přístavy na indickém subkontinentu. Ze strany britské Východoindické společnosti však panovaly výhrady, které přešly až k vydání restriktivního zákona týkajícího se hlavně možnosti přerušované plavby. Americké lodě totiž často po opuštění přístavů na subkontinentu zakotvily i na území jiné mocnosti, a tak se stávaly přepravním konkurentem. Americké zájmy byly ale nepřímo hájeny čelními představiteli britského parlamentu a to předně Henry Dunasem, jenž se zásadně stavěl proti monopolu společnosti a prosazoval ideu volného obchodu. Jeho hlavním argumentem, o který nechtěl přijít, se stala skutečnost, že cizinci mají větší obchodní svobody nežli poddaní Jeho Veličenstva. Američané navíc obcházelí nařízení o nepřerušované plavbě zakotvením v dánských přístavech na indickém subkontinentu, odkud pak mohli bez porušení jakýchkoliv závazků či zákonů svobodně plout do libovolného přístavu. Obstrukce a omezení uvalena Společností tak nenalezla oporu mezi vládními kruhy a občané Unie se mohli dále účastnit vysoce výnosného obchodu na indickém subkontinentu.⁷

Nižší pojišťovací sazba, schopnost rychlého dodání, podnikavost a k tomu i uvolnění restrikcí, postavily Spojené státy do role hlavního přepravce zboží z indického subkontinentu, a to i v porovnání s britskou Východoindickou společností – souhrnná přepravní tonáž v roce 1801 dosahovala podobných hodnot. Opačná byla ale situace

⁵NETTELS, Curtis Putnam, *The Emergence of a National Economy, 1775–1815*, New York 1962, s. 233–234.

⁶Tamtéž, s. 227–228.

⁷PERKINS, Bradford, *The First Rapprochement, England and the United States, 1795–1805*, Berkley, Los Angeles 1967, s. 71–72.

v britských karibských državách, některé části zákonů o plavbě sice byly krátkodobě zbaveny platnosti, stále však platila přísná importní a exportní omezení, která avšak Američané bezohledně obcházel, což nezanedbatelně přispělo ke snížení zisku z exportu manufakturních výrobků z Britských ostrovů do této oblasti o celou polovinu v letech 1793–1795.⁸

Situace existující po roce 1793 však měla zásadního odpůrce v britských přepravních společnostech, které velice trávily omezením zákonů o plavbě. Zainteresované uskupení tvrdila, že je okolním státům dáván nebezpečný precedens ústupnosti v obchodních a námořních záležitostech a že je nutné obnovit námořní moc Britské říše. Za účelem propagace těchto idejí vznikla 6. května 1802 Společnost majitelů lodí Velké Británie, za hlavní cíl si vytyčila obnovení starých ochranných principů a institucí, které z nich vychází. Označila rovněž i svého hlavního nepřítele – Spojené státy, v nichž i zásluhou pamfletu *Observations on the Commerce of the American States* viděla hlavního příjemce ústupků. Autorem byl John Baker Holroyd, první hrabě ze Sheffieldu, který bude i v následujících letech hlavní tváří odpůrců otevření obchodu; hlavní nebezpečí nacházel v čím dále rostoucí hospodářské moci USA, která roste na úkor země uprostřed válečného konfliktu. Velkou nadějí pro zájmy této Společnosti se stalo znovuuvedení Williama Pitta do úřadu ministerského předsedy. Ten vyjádřil svou ochotu vyslyšet požadavky majitelů lodí a napravit jim způsobené příkoří po omezení restrikcí. Iniciativa Společnosti však narazila na zájmy britských karibských kolonií, ty spíše prosazovaly navázání obchodních styků se státy Unie.⁹

Do roku 1805 se tak mohly neutrální státy těšit celkové volnosti v mezinárodním obchodu s Velkou Británií, to se však změnilo, jakmile začala nabývat ve společnosti na důležitosti otázka porážky Napoleona Bonaparta, pamflet Jamese Stephena *War in Disguise* využil těchto nálad a označil uvolňování obchodních restrikcí za zdroj oslabování moci na úkor neutrálnů v době, kdy jsou potřeba všechny možné zdroje a síly. Napadl hlavně verdikt v případě Polly z roku 1800, který neutrálním zemím právně umožnil reexportování zboží z nepřátelských kolonií téměř bez rizika konfiskace, Američané tak dle pamfletu beztretně zaštitili francouzský majetek. Stephen prosazoval návrat k praktice, podle které obchod, jenž nebyl umožněn neutrálnům v dobách míru, nemá být uznáván jako legitimní v dobách války, pamflet zdůrazňoval, že je nezbytně nutné využít námořní převahu královského loďstva a drakonicky zakročit

⁸Tamtéž, s. 73–74.

⁹HORSMAN, Reginald, *The causes of the war of 1812*, Philadelphia 1962, s. 35–36.

proti nepříteli, popřípadě i proti ve válce nezúčastněným stranám.¹⁰

Pittova administrativa dostala naději majitelů lodí, využila verdiktu britského námořního soudu v případě lodi *Essex* a v květnu 1805 prohlásila, že pouze dovezení nepřátelského zboží do přístavu třetí strany není dostatečná forma neutralizace a že je nutné za dané zboží zaplatit clo v určité výši. Mělo tak dojít k restrikci nepřímé plavby, což se muselo setkat s odporem Spojených států, ba víc na straně Pittovi vlády došlo k zásadní chybě, kdy protější strana nebyla informována s dostatečným předstihem, čímž došlo na útoky a konfiskace amerických lodí, které se bez vlastního vědomí ocitli svým počínáním mimo zákon. Případ lodi *Essex* a důsledky z něj plynoucí, pak postupně povedou k zhoršování vzájemných vztahů a k zavádění odvetných opatření.¹¹

2.2 Nucené odvody námořníků z amerických plavidel

Obě anglofonní mocnosti měly jeden společný nedostatek – tím byl nedostačující počet námořníků. Stále expandující americký námořní obchod si vyžadoval čím dále více zkušených členů osádek lodí, na druhé straně Velká Británie nutně potřebovala udržovat početnou námořní sílu jako protiváhu k Napoleonově pozemní dominanci na kontinentě. Avšak služba na amerických lodích byla mnohem lákavější – mzdy dosahovaly více než trojnásobku těch britských, nehrozilo nebezpečí vojenského střetnutí a s tím nebyla vyžadována ani vojenská disciplína, mnozí tedy při první příležitosti dezertovali a přidávali se k americkému obchodnímu loďstvu. O otřesných podmínkách, kterým museli čelit námořníci královského loďstva, svědčí i případy, kdy se radši někteří muži nechali dobrovolně zmrzačit useknutím části ruky nebo se vystavovali dlouhému mrskání, než aby museli sloužit v britském loďstvu.¹²

Pro udržení stavu této vojenské námořní síly bylo tedy nutné pochyťat dezertéry a znovu je využít pro obsluhu lodí, to ale zahrnovalo zastavování a prohledávání amerických plavidel. V této době však neexistoval žádný spolehlivý způsob jak odlišit rodilého Američana od Brita, jazykově, zvykově a i vzhledově byli totiž naprosto shodní, docházelo tak často k zvlí jednotlivých britských kapitánů, kteří svévolně odvedli libovolný počet domnělých dezertérů. Docházelo sice na podání odvolání a předkládání důkazů o své nebritské státní příslušnosti, celkový proces byl ale velice pomalý a námořníkům všemožně ztěžován, zároveň se z britské strany naprosto

¹⁰PERKINS, Bradford, *Prologue to War. England and the United States, 1805–1812*, Berkeley, Los Angeles 1968, s. 77–78.

¹¹HORSMAN, s. 38–39.

¹²PERKINS, *Prologue to War*, s. 85–86.

odmítala jakákoliv forma naturalizace – pokud se jedinec narodil na Britských ostrovech, stal se navždy Britek bez rozdílu získání občanství USA. Samotné nucené prohledávání a odvody nebyly v Londýně brány jako nezákonný akt proti mezinárodnímu právu, to kontrastovalo s názorem USA, jež braly tento akt jako napadení suverenity, i když přiznávaly právo prohledat lodě za účelem zajištění kontrabandu.¹³

Samotné nucené odvody nebyly rozšířený problém do roku 1796, svědčí o tom i jen malý počet stížností a odvolání došlých k americkému vyslanci na Britských ostrovech Thomasi Pinkneyovi, dožadujících zproštění služby z královského loďstva na základě nelegálního odvodu. Situace se ale ke sklonku jeho funkčního období v roce 1796 změnila, námořnictvo Jeho Veličenstva vyčerpalo veškeré možné lidské zdroje z přístavních oblastí a obchodního loďstva, nedostatek zapříčinil čím dále smělejší způsoby rekrutování, i přesto, že byla vládními kruhy zakazována jakákoliv krutá či až nezákonná činnost proti lodím neutrálních mocností. Sněmovna reprezentantů bez prodlení zareagovala na nově vyskytlou skutečnost a žádala Washingtona, aby vyslal americké zástupce jak na Britské ostrovy, tak i do oblastí britských karibských kolonií, kde měli učinit vše proto, aby osvobodili neprávem odvedené. Sněmovna nemeškala ani ve schválení peněz pro tuto diplomatickou misi a zároveň přišla s návrhem zavedení certifikátů, jež by potvrzovaly státní příslušnost dotyčného jedince. I přes obstrukce ze strany radikálnějších federalistů na poli kongresu, tlak veřejného mínění smetl jakoukoliv konstruktivní kritiku a již v květnu 1796 byl prezidentem podepsán zákon týkající se certifikátů. Kritika byla namísto, tento vágní systém lord Grenville odmítl jako nedostačující záruku a požadoval, aby při řešení této formy případného překročení zákona ze strany Velké Británie, vyslanec USA dodržoval dosud platnou praxi, při níž byla zpětně dokazována příslušnost dotyčného námořníka, to ale Pinkney a i jeho nástupce Rufus King razantně odmítli a nový zákon považovali za dostatečnou záruku dokazující státní příslušnost jedince. Tento rozpor měl za následek jediné – američtí námořníci se najednou ocitli bez jakékoliv ochrany nebo možnosti přezkoumání svého případu bez zdlouhavých tahanic.¹⁴

O poznání úspěšnější se stala iniciativa vyslání agentu do britských zámořských držav. Ty představovaly nejpalcivější teritoria, kde byly nucené odvody nejčastější,

¹³BURT, Albert Levi, *The Nature of the Maritime Issues*. In: PERKINS, Bradford (ed.), *The causes of the war of 1812*, New York 1963, s. 13–14.

¹⁴PERKINS, *The First Rapprochement*, s. 62–63.

přední místo však zaujímal Karibik, zde měl působit Silas Talbot bývalý korzár a člen kongresu, Grenville sice odmítal diplomatické zastoupení jakéhokoliv státu v zámořských državách, ale Pinkney i přesto instruoval Talbota, aby pokračoval ve své diplomatické misi, pouze mu jen nařídil nesetrvávat dlouhodobě na jednom místě a cestovat z přístavu do přístavu. Jeho mise byla zprvu velmi úspěšná – podvedlo se mu zajistit propuštění kolem stovky námořníku a vštípit do povědomí britských kapitánů, že Spojené státy se zajímají o osud svých občanů a že pro vyhnutí se případným komplikacím, je lepší dávat si větší pozor na státní příslušnost nuceně odvedených. Mnozí ale Talbotovy snahy ignorovali, zajištění nerušeného chodu jejich lodí bylo důležitější než dodržování individuálních práv. Překážkou se stalo také odmítavé stanovisko admirála Sira Hyde Parkera, jež za danou oblast zodpovídal, to posloužilo mnohým kapitánům jako výmluva, k sérii komplikací se přidal i zákaz komunikace mezi Talbotem a námořníky na válečných lodích. Parker pak zablokuje i propuštění několika desítek Američanů a začne požadovat nerealizovatelné podmínky pro možné propuštění, situace se změní až v roce 1800, kdy je Parker na své pozici vystřídán.¹⁵

Negování veškerých snah Parkerem v zámoří vynutilo Spojené státy instruovat své diplomaty v Londýně, aby převzali hlavní zodpovědnost při snaze osvobodit odvedené Američany. Po menších komplikacích byl k tomuto úkolu povolán David Lenox, ten okamžitě po příchodu na britské ostrovy v květnu 1797 musel pečlivě zpracovávat ohromné množství důkazů, kterými měl obhajovat své spoluobčany. Zaznamenal v tomto ohledu nemalé úspěchy a k tomu se podařilo přimět anglické úřady k větší spolupráci, což nemalým dílem přispělo k zrychlení procesu a snížení množství byrokracie. Z celkového počtu žádostí o přezkoumání se do uzavření francouzsko-britské mírové smlouvy v Amiens roku 1802, Lenoxovi povedlo u necelých 50% stížností dokázat, že bylo učiněno bezprávi.¹⁶

Thomas Jefferson a James Madison nikterak nezpochybňovali nároky koruny na odvádění zběhlých dezertérů a to i z plavidel USA, zpochybňovali však postup, při němž docházelo k úhoně nevinných Američanů a při němž byly komplikovány podmínky přepravy zboží. K odvádění dezertéru mělo podle výše zmíněných amerických představitelů docházet pouze vůči poddaným Jeho Veličenstva v přístavech Velké Británie, ve kterých dříve nebo později zakotvila každá loď USA. Takovéto opětovné rekrutování by bylo ale bolestně pomalé, proto i přes americké obstrukce

¹⁵Tamtéž, s. 63–66.

¹⁶Tamtéž, s. 65–66.

docházelo k prohledávání jejich lodí i na otevřeném moři.¹⁷

Spojené státy čelily v této roztržce zásadnímu problému – polovina námořníku (okolo desetitisíců mužů) sloužících na jejich plavidlech byli *de facto* Britové, počet Američanů neprávem odvedených nelze proto s jistotou vyčíslit. Celkové počty odvedených (Britů i Američanů) se pohybují v rozsahu tři a půl tisíců až šest a půl tisíců v letech 1803-1812. Množství by bylo ale zásadně vyšší, kdyby nedošlo po bitvě u Trafalgaru k zásadnímu snížení poptávky po nových rekrutech.¹⁸

Snahy o nalezení určitého smíru byly liché, diplomatická mise vyslaná do Londýna pod vedením Jamese Monroa a Williama Pinkneye sice dosáhla možnosti vyjednání výhodných obchodních smluv, hlavní otázka zajímání námořníku však zůstávala stále nevyřešena. Jakkoliv výhodné obchodní dohody by tyto dva diplomaté dosáhli, v očích americké veřejnosti by nemohla smlouva bez nalezení řešení tohoto fenoménu projít, stejné nálady panovaly i v Senátu Spojených států, proto se sjednané dohody Jefferson ani neopovažoval senátorům představit.¹⁹

2.3 Incident s lodí Chesapeake

Důležitý milník ve zhoršení vzájemných vztahů představovala smrt Roberta Macdonalda v norfolkské nemocnici na následky zranění. Macdonald byl průměrný americký námořník, jehož smrt a následný pohřeb se ale staly masovou národní manifestací, při níž bylo voláno po pomstě a válce vůči Velké Británii. Macdonald spolu s dalšími čtyřmi námořníky zemřel poté, co byla napadena loď amerického námořnictva přímo v teritoriálních vodách Spojených států. To bylo veřejností jak ve Virginii, kde se dotyčný akt stal, tak i ve zbylých státech Unie vnímáno jako přímý útok na jejich nezávislost. Následná bojovná euforie je připodobňována té z roku 1776, nejen Norfolkští, ale i občané okolních osad dokonce veřejně deklarovali odhodlání bránit vojensky svobody a práva již byla vybojována jejich otci.²⁰

Incidentu předcházelo zakotvení britské eskadry v přístavech Norfolku, zde doplnila zásoby a vyčkávala na francouzské lodě operující u amerického pobřeží, této skutečnosti využilo několik námořníků, kteří zběhli a schovali se mezi místními obyvateli, či se dali najmout do amerických služeb. Bez úspěchu se je snažilo jejich

¹⁷PERKINS, *Prologue to War*, s. 88–89.

¹⁸Tamtéž, s. 90–92.

¹⁹MALONE, Dumas, *Jefferson the President. Second Term, 1805-1809*, Boston, New York 1974, s. 404–405.

²⁰CLAY, Robert E., *Remembering the USS Chesapeake. The Politics of Maritime Death and Impressment*. In: *Journal of the Early Republic* 25, 2005, 3, s. 445–447.

velící důstojnictvo přesvědčit, aby svůj čin přehodnotili. Ti o tomto incidentu informovali viceadmirála George Cranfielda Berkeleyho, který v rozrušení z drzosti tohoto aktu nařídil, že každá loď vyplouvající z Norfolku musí být prohledána a možní dezertéři odvedeni. 22. června 1807 vyplula z přístavu loď *USS Chesapeake*, jež byla okamžitě vyzvána britskou lodí *HMS Leopard*, aby neprodleně vydala zběhy na palubě, nebo se připravila podrobit prohlídce. Kapitán americké lodi James Barron se odmítl podvolit těmto požadavkům. Záporná odpověď byla následována salvou z děl proti americké lodi, kterou tak donutila kapitulovat a podrobit se požadavkům. Následek útoku zahrnoval tři mrtvé, osmnáct zraněných a čtyři odvedené muže.²¹

Na kapitána Barrona se snesla vlna kritiky, která mu vyčítala, že nebyl připraven k boji, to ale nebylo ani možné, *Leopard* byla mnohem silnější loď a ani daná situace nenaspědčovala, že dojde k útoku. Kapitán plavidla *Leopard* Salusbury Pryce Humphreys plnil jen dané rozkazy, jež přikazovaly odvést osoby dříve sloužící v královském námořnictvu, nehodlal tedy odvést všechny Brity, jen ty, jež v nedávné době zběhli, v případě osádky kapitána Barrona, to byl pouze jediný jedinec, zbylí tři odvedení byli američtí občané.²²

Než stihla zpráva dorazit do Washingtonu a mohlo být projednáno jednotné stanovisko, případně odvetná opatření, američtí občané spolu s místní samosprávou iniciovali na centrální vládě nezávislé kroky, jež vylučovaly lodě královského námořnictva z přístavů, a rovněž jim místní neposkytovali zásoby, ba dokonce ničili již zakoupený a připravený proviant. To vedlo k dalšímu incidentu, Berkeley a další důstojníci požadovali náhrady za zničené zásoby a kapitáni bez skrupulí prováděli zastrašovací akce, které zahrnovaly palbu na lodě USA bez úmyslu je zajmout či vyplenit. Takto byla napadena i loď převážející viceprezidenta George Clintona při jeho cestě do New Yorku, i bez přimyšleného příběhu, že na plavidlo bylo vystřeleno třicet pětkrát, se jednalo o ohromný incident okamžitě rezonující ve vládních kruzích.²³

Britský ministr zahraničí George Canning s tak unáhlenými kroky zásadně nesouhlasil, odvolal viceadmirála Berkeleyho, nabídl okamžitě kompenzace a osvobození poškozených, nechtěl, aby se daný incident mohl stát základem pro zhoršení vzájemných vztahů, chtěl ho proto co nejdříve vyřešit. V září téhož roku se mu avšak do rukou dostala zpráva amerického kapitána, na jehož lodi tři z odvedených Američanů

²¹HORSMAN, s. 102.

²²MALONE, s. 421–422.

²³Tamtéž, s. 422–424.

sloužili předtím, než se nalodili na *Chesapeake*. Dotyční v ni byli popisováni jako nelojální oportunisté, zároveň byl informován o průběhu odvedení mužů kapitánem Humphreyssem z lodi *Leopard*. Zpráva dokazovala, že tři z postižených, i přesto že se jednalo o americké občany, již dříve sloužili v královském námořnictvu a rozhodli se znovu dobrovolně vstoupit do jeho služeb. Canning věděl, že tuto informaci má i protější strana, ale on ani jeho nástupce nikdy nekonfrontovali Američany s tím, že jejich námořníky nikterak nepoškodili. Pouze čtvrtý odvedený, u něhož byla bezpochyby dokázaná britská státní příslušnost, dostal za zločin dezerce trest smrti oběšením.²⁴

Mezi příslušníky britského námořnictva se v důsledku tohoto incidentu vytvořilo mínění, že osádky plavidel USA jsou z velké části tvořeny poddanými Jeho Veličenstva. Tento názor pak britské kapitány povede k zvýšené agresivitě, nedůvěřivosti a k častějšímu prohledávání lodí Unie. Navíc začala být zpochybňována role USA jako naprosté a jednoznačné oběti v tomto sporu, též se po uklidnění emocí v americké společnosti pozvolna šířilo pochopení a mizela žádost po pomstě.²⁵

2.4 Na hraně války s Francií

Vztahy USA a Francie zaznamenaly kvalitativní zhoršení po začátku války první koalice, Francie očekávala pomoc svého formálního spojence z dob války o americkou nezávislost, který však nejevil jakýkoliv zájem nechat se zatáhnout do evropského konfliktu. V roce 1793 vyhlásil George Washington takzvanou Deklaraci neutrality, odrazující od jakékoliv účasti Spojených států v záležitostech válčících stran, Kongres jej o rok později následoval vydáním zákona o neutralitě, který zakazoval službu občanů Unie v armádách cizích mocností a zároveň s tím zakazoval i vyzbrojovat lodě nepřátelených stran. Veřejné mínění tyto kroky ale vnímalo jako snahu vyhnout se závazkům vůči Francii, jež se navíc stala v očích Američanů sesterskou republikou. Jayova dohoda, uzavřena v roce 1794, pak ještě víc prohloubila rozpor mezi vládnoucí stranou a veřejným míněním. Francouzská reakce na zahraniční politiku USA byla ale spíše příhodná pro protifrancouzské uskupení. Francouzské direktorium se totiž rozhodlo uplatňovat politiku odplaty, docházelo tak na zajímání komerčních plavidel a napadání obchodních tras Unie, za účelem ekonomicky anulovat jakýkoliv zisk pramenící z navázání obchodních styků s Velkou Británií. Šířící se zprávy o námořních

²⁴STEEL, Anthony, *More Light on the Chesapeake*. In: *The Mariner's Mirror* 39, 1953, 4, s. 244, 251–252.

²⁵Tamtéž, s. 265.

útocích ze strany direktoria, rozpustily pozitivní obraz Američanů o Francii, která tak nenávratně ztratila klíčovou přízeň veřejného mínění. Přímé antipatie vůči vládě direktoria avšak začaly panovat až po aféře XYZ^{26, 27}.

V roce 1797 byl zvolen John Adams druhým prezidentem Spojených států a zhoršení vztahů direktoria a republiky byl jeden z hlavních problémů, jemuž musel po uvedení do funkce čelit. Rozhodl se tedy vyslat do Francie diplomatickou misi s cílem najít způsob, jak uspokojit francouzské požadavky.²⁸ Francouzský ministr zahraničí Charles-Maurice de Talleyrand-Périgord však s americkou delegací jednal s opovržením. Před zahájením jednání požadoval omluvu prezidenta Adamse kvůli jeho negativním výrokům vůči Francii a k tomu požadoval poskytnutí vysoce postaveným francouzským úředníkům úplatek a samotné Francii půjčku. Talleyrand totiž mylně spoléhal na frankofilní naladění obyvatelstva republiky, které podle něj mělo vést k pádu jakékoliv americké vlády, která by se zasloužila o zhoršení vztahů s Francií, proto si při jednání s delegací dovoľoval sáhnout i k výhrůzkám, ve kterých naznačoval možnost, že USA může stihnout osud Benátek po uzavření míru v Campoformio.²⁹ Američtí vyslanci nabídnuté podmínky razantně odmítli a v samotných Spojených státech dokument s francouzskými požadavky vyvolal pozdvižení a přípravy na válku. Oficiálně sice nedošlo k vyhlášení války, ale v letech 1798-1800 proběhlo několik izolovaných námořních střetnutí, jež jsou souhrnně nazývány kvaziválka.³⁰

K samotné normalizaci vztahů došlo až po pádu direktoria a ustanovení konzulátu. Konzul Napoleon si nepřál zbytečně prodlužovat válku, která Francii bezúčelně škodila. Mohla tak být dojednána konvence z Mortefontaine – Spojené státy se vzdaly nároků na odškodnění za škody způsobené francouzským námořnictvem, a za to Francie anulovala spojeneckou smlouvu z roku 1778 a výsady z ní plynoucí.³¹

Thomas Jefferson 4. března 1801 nahradil v prezidentském úřadu Adamse. Zdědil velice příhodnou situaci, v níž byly normalizovány vztahy jak s Velkou Británií tak i Francií. Vztahy s Francií se ale brzy ocitly na hraně války. Napoleonovi se totiž

²⁶ Písmeny x, y a z byly v kopii dokumentu poskytnutému veřejnosti nahrazeny jména francouzských diplomatů, kteří měli od ministra zahraničí za úkol předložit Spojeným státům požadavky direktoria. BUEL, *Securing the Revolution*, s. 160.

²⁷ HICKEY, Donald R., *The Quasi-War. American First Limited War 1798–1801*. In: *The Northern Mariner/Le marin du nord* 18, 2008, 3/4, s. 68–69.

²⁸ Tamtéž, s. 70.

²⁹ BUEL, *Securing the Revolution*, s. 160–163.

³⁰ BUEL, *America on the Brink*, s. 15–16.

³¹ HICKLEY, s. 76.

podánilo u španělské strany dojednat předání jimi ovládané Louisiany pod kontrolu Francie. Louisiana byla ale hlavní cíl teritoriální expanze USA, které vnímaly předání správy do kompetencí silnější evropské mocnosti, jako napadení jejich expanzivních ambicí. Toto území bylo považováno za tak klíčové, že byl Jefferson ochoten v zájmu jeho získání, uzavřít spojeneckou smlouvu i s Velkou Británií.³²

Jeffersonova administrativa se pokusila alespoň vyjednat s Francií koupi New Orleansu, čímž by byla pro republiku zajištěna důležitá obchodní trasa na řece Mississippi. Francie se ale nacházela ve velmi svízelné pozici, ve které nemohla ubránit své koloniální panství v Severní Americe, tak, k velkému překvapení Američanů, došlo na mnohem lukrativnější dohodu. V dubnu 1803 se podařilo uzavřít smlouvu, na jejímž základě USA odkoupily celou francouzskou Louisianu. Koupě znamenala v daném okamžiku odstranění činitelů, jež by mohly ohrozit francouzsko-americké vztahy, a zároveň tím bylo Jeffersonovi umožněno prosadit politiku neutrality.³³

Avšak již v roce 1805 došlo k obnovení napjatých vztahů a opět z důvodu teritoriálních ambicí Unie, které se tentokrát zaměřily na oblast západní Floridy, jež se nacházela pod správou Španělska. Spor vznikl kvůli nepřesnému vymezení území francouzské Louisiany, do které americká strana zahrnovala i oblasti, které španělská strana považovala za součást Floridy. Američané se snažili nátlakem a peněžními prostředky toto území odkoupit, avšak připojení Španělska do války třetí koalice na stranu Francie, jejich snahu negovalo. Napoleon navíc garantoval svému spojenci územní integritu, což umožnilo Španělsku zastávat ve vyjednávání s Američany neoblomné stanovisko, odmítající jakékoliv územní koncese. Jefferson se snažil apelovat na Napoleona, aby kvůli spojeneckým koloniím neriskoval možné sblížení Unie s Velkou Británií. Mezi americkými vládními kruhy rovněž panoval názor, že Francie pochopí, jak moc pro své válečné úsilí potřebuje Američany. Ti přepravovali velkou část francouzského zboží, které by jinak kvůli námořní dominanci Velké Británie nemohlo opustit přístavy. Napoleon však nedbal na hospodářský přínos neutrální republiky. Jeho rozhodování v tomto dilematu velmi ovlivnilo chování Američanů během černošského povstání na ostrově Hispaniola, právem je totiž obviňoval ze zásobování povstalců. Sice byl v březnu 1805 tento obchod Jeffersonem omezen, ale francouzský císař stále dával Američanům za vinu, že kvůli nim se tento

³² HORSMAN, s. 44–45.

³³ EGAN, Clifford L., *Neither Peace nor War. Franco-American Relations 1803–1804*, Baton Rouge, London 1983, s.10.

konflikt zbytečně protáhl.³⁴

Francie se ale stále snažila působit ve sporu o část Španělské Floridy jako prostředník, i přesto, že její zájem v tomto konfliktu byl s ohledem na evropské záležitosti marginální. Nabídka peněžní kompenzace ani výhrůžky vojenského vpádu ze strany USA, Španěly nikterak nepohnuly k ústupkům. Avšak obava Francie, že by Florida mohla být obsazena Velkou Británií, dohnala Napoleona v únoru 1808 k nabídce předání Floridy do rukou USA, výměnou za uzavření spojenecké smlouvy. Americká diplomatická mise však tuto možnost naprosto odmítla. Vyslanci USA si nemysleli, že by se Američané nechali za zisk Floridy zatáhnout do evropského konfliktu na jakékoliv straně, a to i přesto, že po incidentu s lodí *Chesapeake* byly vztahy s Velkou Británií na hraně války.³⁵

³⁴ Tamtéž, s. 49–51.

³⁵ HILL, Peter Proal, *Napoleon's Troublesome Americans. Franco-American Relations, 1804–1815*, Washington 2006, s. 18–19.

3 EKONOMICKÁ VÁLKA USA S EVROPSKÝMI MOCNOSTMI

Napoleonovo vítězství ve válce třetí koalice znamenalo francouzskou hegemonii na evropském kontinentě, ale v námořních střetnutích nebyli Francouzi schopni zlomit odpor Velké Británie. Napoleon se tedy rozhodl přesunout válku s touto mocností do hospodářské sféry. V roce 1806 vydal Berlínský dekret, jenž ustanovoval zákaz vývozu nebo dovozu zboží mezi Francouzi ovládaným kontinentem a državami Velké Británie. Mělo tak dojít k ekonomickému zničení nepřítele, který by pak již nemohl poskytovat subsidie nepříteli ani vést válku proti Francii. Britská strana na to reagovala v průběhu roku 1807 vydáním několika vládních nařízení, které vedly k utužení o rok dříve zavedené blokády a k ustanovení povinnosti neutrálnů zakotvit nejdříve v britském přístavu, pokud jejich cílová destinace byla ve francouzské sféře vlivu. Cílem tohoto opatření bylo znemožnění dopravy zakázaného zboží nepříteli a obohatit britskou pokladnu o zisk z vynucených cel uvalených na obchod s ním. Napoleon na omezení obchodu s neutrálními mocnostmi odpověděl 17. prosince 1807 vydáním Milánského dekretu, jež byl namířen proti těm přeprávcům, kteří se rozhodli podrobit britským požadavkům. Dekret ustanovoval, že každá takováto loď a její náklad může být bez postihu zabaven a to jak na moři, tak i v přístavech. Opatření obou stran se citelně dotkly práv a hospodářství neutrálních států a to včetně USA.³⁶

3.1 Selhání pokusu o smíření s Velkou Británií

Znemožnění nepřímé plavby pro americké obchodníky v rámci verdiktu v případě lodi Essex, podnítil Jeffersonovu administrativu k protiopatřením, která by demonstrovala ochotu USA bránit zájmy svých občanů. Kongres tak 25. března 1806 schválil nařízení o omezení dovozu vybraného zboží z Velké Británie, ale platnost tohoto opatření byla již při vydání pozastavena. Kongres tak učinil, aby dal svým vyslancům v Londýně čas na vyjednání smíru a zároveň tím poskytl i lepší vyjednávací pozici. To ale nebylo nutné, v roce 1806 se k moci ve Velké Británii dostala strana Whigu v čele s Charlesem Jamesem Foxem, jenž byl nakloněn možnosti znovu obnovit praxi nepřímé plavby.³⁷

Vyřešit bylo ale třeba vypršení Jayovy dohody a otázka zajímání členů amerických osádek britským námořnictvem. Proto byli Jeffersonem pověřeni Monroe a Pinkney, aby dojednali dohodu, která by právně definovala budoucí obchodní a námořní

³⁶ AASLESTAD, Katherine Barbara, *Revisiting Napoleon's Continental System. Consequences of Economic Warfare*. In: AASLESTAD, Katherine Barbara, JOOR, Johan (ed.), *Revisiting Napoleon's Continental System. Local, Regional and European Experiences*, Basingstoke 2015, s. 4–5; BUEL, *America on the Brink*, s. 36.

³⁷ HICKEY, Donald R., *The Monroe-Pinckney Treaty of 1806. A Reappraisal*. In: *The William and Mary Quarterly* 44, 1987, 1, s. 72.

vztahy obou států. Úsilí amerických diplomatů povede k podepsání takzvané dohody Monroe-Pinkney, která vytvoří právní rámec budoucích obchodních styků. V první řadě bylo deklarováno, jaké zboží bude královským námořnictvem považováno za kontraband. Britská strana se rovněž zavázala, že nevyhlásí bez vědomí USA blokádu, která by mohla ohrozit americký obchod. Stanovena byla též výše cla, jež měly platit plavidla Unie v přístavech Jeho Veličenstva. Hlavně byla ale prohlášena možnost odvolání se na britský námořní soud, za předpokladu, že by majitel lodi shledal, že byl poškozen neprávem. Výměnou za tyto ústupky se USA měly vzdát možnosti řešit případné neshody s Velkou Británií pomocí ekonomických sankcí a přiznat možnost zabavovat nepřátelské zboží přímo z amerických lodí.³⁸

Vyjednávání o dohodě přerušilo vydání Berlínského dekretu císařem Napoleonem. Smlouvu se ale povedlo uzavřít a to díky příslibu americké delegace, která naprosto negovala možnost, že by USA dodržovaly vyhlášený dekret. Britská strana ale váhala, zdali by neměla do výsledného dokumentu přidat možnost anulování dohody v případě, že se americká strana podrobí Napoleonovým požadavkům. Pro britskou stranu byla problematická i skutečnost, která vyplývala z možné budoucí potřeby zavést hospodářské protiopatření vůči Francii, jež by se mimoděk mohla dotknout i neutrálních států. Ale i přesto byla smlouva 31. prosince 1806 podepsána. Avšak prezident Jefferson nehodlal přijmout jakoukoliv dohodu s Velkou Británií, bez vyřešení problému nucených odvodů amerických námořníků. Smlouva tak ke zklamání britské strany nebyla nikdy ratifikována.³⁹ V březnu 1807 nahradila vládnoucí Whigy strana Toryů, ta prokazovala mnohem menší ochotu se domluvit s neutrálními zeměmi. Do roku 1812 tak bude v Londýně zasedat pro Američany nepřátelský kabinet, který bude mít jen malé pochopení pro zájmy svého manufakturního odvětví závislého na importu a exportu do USA.⁴⁰

Rok 1807 znamenal zásadní obrat ve vztazích mezi oběma anglofonními zeměmi. Incident s lodí *Chesapeake* v červnu 1807 málem vyústil ve vyhlášení války Američany, Jefferson ale takovou možnost prozatím odmítal. Věřil, že lze dosáhnout smíru nevojenskými prostředky, rovněž považoval britské postavení vůči Francii za tak nepříhodné, že Velká Británie nebude ochotna si znepřátelit další mocnost.⁴¹ Prezident

³⁸ Tamtéž, 81–82.

³⁹ PERKINS, *Prologue to War*, 133–134.

⁴⁰ HORSMAN, s. 99–100.

⁴¹ Tamtéž, s. 106–107.

se ale zachoval spíše nerozhodně a výsledná odvetná opatření odkládal, tím ale ztratil výhodný moment, ve kterém mohl kvůli rozrušení americké veřejnosti prosadit bez větších potíží jakýkoliv nástroj odvety. Lichá se ukázala být i představa, že by se Francie v případném konfliktu postavila za USA, francouzský vyslanec v dopise adresovanému Talleyrandovi dal jasně najevo, že averze, kterou chovají Američané vůči Francii, nedovoluje uzavřít spojenectví.⁴²

Jefferson přijal provizorní opatření, ve kterém vykázal britské lodě z amerických přístavů. Tento krok byl schválen kongresem spolu s obnovením platnosti zákazu dovozu vybraného zboží a jednáním o přípravách na válku. Prezident byl ale zklamán zprávami z Londýna, Velká Británie nehodlala vstoupit do války kvůli americkým opatřením ani nehodlala nabídnout smír. Jefferson se tak ocitl v tísnivé situaci, reakce druhé strany ho přesvědčila o nutnosti války, ale protibritský sentiment již stihl zchladnout a podpora pro takový krok by byla tedy malá. Využil tedy přijatelnější návrh a tím bylo embargo.⁴³

3.2 Experiment s embargem

Zákon o embargu byl schválen 22. prosince 1807 spolu s rozhodnutím o zvětšení pravidelné armády, která byla ale založena na dobrovolnické bázi a se zmírněním válečné nálady, nedokázala naverbovat dostatečný počet mužů. Snaha o zvýšení bojeschopnosti námořnictva narazila na odpor jižních států Unie i některých krajnějších stoupenců Jeffersonovi republikánské strany, kteří se obávali, že námořnictvo poslouží severním státům jako drahý nástroj pro možnou budoucí obchodní válku. Samotné embargo ustanovovalo, že Američané nesmí vyvážet zboží ze země,⁴⁴ avšak nic nebránilo cizím lodím dovážet zboží, nesměly však v amerických přístavech naložit cokoli krom proviantu. Britský obchod byl ještě omezen dříve schváleným zákazem dovozu určitých položek. Samotná plavba byla tak pro Brity nevýhodná a spíše se pokusili využít nově otevřené trhy v Latinské Americe.⁴⁵

Napoleon v roce 1807 napadl jak Španělsko, tak i Portugalsko. Tyto země se v reakci na francouzskou agresi rozhodly umožnit obchod se svými koloniemi mocnostem mimo vliv Francie. Velká Británie tak našla náhradní odbytiště za

⁴² MALONE, s. 472–473.

⁴³ PERKINS, *Prologue to War*, s. 148–149.

⁴⁴ RISJORD, Norman K., *Forging the American Republic 1760–1815*, Reading, Menlo Park, Toronto, 1973, s. 335.

⁴⁵ HEATON, Herbert, *The Erosion of Economic Warfare*. In: PERKINS, Bradford (ed.), *The causes of the war of 1812*, New York 1963, s. 40.

americký trh, ale nadějně vyhlídky, které do těchto trhů Britové vkládali, byly nerealistické, byla tím však oslabena efektivita amerického embarga a tím i možnost rychlého smíru.⁴⁶ Účinnost embarga byla omezována i neochotou mnohých Američanů nařízení vlastní země dodržovat. Pašování se stalo běžným jevem hlavně na hranicích USA a Britské Severní Ameriky, pozemní obchodní spojení tak vzkvétaly, což dokazuje zvyšující se americký export do oblasti Zálivu svatého Vavřince a Ontarijského jezera. Na námořní přepravu do Evropy bylo však embargo bez pochyby velice účinné, pašeráci nebyli schopni zajistit si dostatečné množství prostředků, aby mohli uskutečnit pravidelné spojení se zámořím.⁴⁷

Americké státy v oblasti Nové Anglie dokázaly na výpadek zahraničního zboží reagovat rozšiřováním manufakturní výroby a k zvyšování míry nezávislosti na zahraničním dovozu. Velká Británie ale na druhou stranu nedokázala najít nové zdroje zahraniční bavlny a tabáku, textilní průmysl tak zásadně skomíral a kolaboval. USA totiž představovaly hlavního exportéra bavlny pro Britské ostrovy a zároveň hlavního importéra textilních produktů.⁴⁸ V samotné Velké Británii embargo posilovalo stranu Whigu nacházející se v opozici. Whigové získali čím dál větší podporu majitelů manufaktur, kteří si přáli najít kompromisní řešení s Američany. Vládnoucí strana Toryů na druhou stranu embargo uvítala – došlo tak na přerušení obchodu mezi USA a Francií.⁴⁹

Napoleon na zavedení embarga reagoval vydáním Bayonnského dekretu 17. dubna 1808, na jehož základě mohly být zabaveny americké lodě a majetek na území Francie. Jako ospravedlnění císař použil fakt, že na základě embarga USA by se neměli američtí podnikatelé účastnit zahraničního obchodu a tudíž ti, co se ve Francii vydávají za Američany, musí být Britové snažící se vyhnout kontinentální blokádě. Dekret ale nezohledňoval skutečnost, že embargo bylo v platnosti pouhé necelé čtyři měsíce a výsledek tohoto nařízení nemohl tedy nabýt svých plných rozměrů. To si zřejmě uvědomoval i císař, dekret byl tedy spíše odveta. Francie spoléhala na americké přepravce při zásobování svých zámořských držav a rovněž při dovážení zboží z amerického kontinentu do Evropy. Ekonomicky tak embargo zasáhlo nejen Velkou Británii ale i kontinentální Evropu a hlavně francouzské přístavy, ve kterých se bez

⁴⁶ HORSMAN, s. 134–136.

⁴⁷ HEATON, s. 38–39.

⁴⁸ FRANKEL, Jeffrey Alexander, *The 1807–1809 Embargo Against Great Britain*. In: *The Journal of Economic History* 42, 1982, 2, s. 301–303.

⁴⁹ HORSMAN, s. 137.

přepravců z USA rozšiřovala bída. Celková hodnota zabaveného amerického majetku činila 10 milionů dolarů. Madison, který v prezidentském úřadě nahradil Jeffersona, se pak bude na Francii domáhat náhrady za utrpěné škody.⁵⁰

Cíle embarga se nepodařilo dosáhnout, ne však kvůli nedostatečné ekonomické síle Unie, ale spíše v důsledku zoufalé situace Velké Británie, která uprostřed válečného konfliktu považovala škody utržené embargem za marginální. V konečném součtu Američané poškodili hospodářsky svého protivníka víc než sebe,⁵¹ ale před katastrofou je zachránily jen velké finanční rezervy a prosperita minulých let. Neudržitelnost nediskriminačního embarga si vynutila nahrazení novým vládním nařízením. 1. března 1809 tak byl schválen zákon o pozastavení styků namířený proti Velké Británii a Francii. Americký obchod se zahraničím byl obnoven až na tyto dvě mocnosti. Prezident si navíc prosadil právo tento zákon odvolat, pokud by některá z těchto mocností zrušila obchodní omezení namířená proti neutrálním státům.⁵²

3.3 Hledání nové ekonomické politiky

Britský ministr zahraničí Canning na začátku roku 1809 nabídl americkému vyslanci Pinkneyovi možnost odvolání britských vládních nařízeních za třech podmínek. První podmínka byla ta, že britský obchod bude mít volný přístup na americké trhy, zatímco francouzský bude vyloučen. Druhá že Američané uznají, že obchod s trhy, který jim byl zapovězen v dobách míru, by jim neměl být povolen v době války. Poslední podmínka byla ale nejproblematictější, Canning požadoval, aby britské námořnictvo mohlo zajímat americké lodě, které by tyto podmínky porušily, stali by se tak vykonavateli amerického práva. I kdyby měl Pinkney pravomoci k vyjednávání, poslední bod by učinil dohodu nepřijatelnou.⁵³ Canning avšak vyslal vyjednat smír do Washingtonu i Davida Erskineho. Erskine si dobře uvědomoval, že instrukce, které obdržel, znemožňují jakoukoliv formu kompromisu. Nehledě ale na to, že k tomu nebyl zmocněn, slíbil zrušení britských vládních nařízeních namířených proti obchodu neutrálnů, pokud prezident Madison zruší zákaz obchodních styků s Velkou Británií. Jakmile se londýnská vláda dozvěděla o dohodě, kterou Erskine uzavřel, byl okamžitě zbaven svých funkcí a USA byla poslána nota anulující dohodu uzavřenou jejich diplomatem. Madison však již stihl zrušit americké restriktce vůči britskému obchodu a než mohla být

⁵⁰ HILL, s. 44–45.

⁵¹ FRANKEL, s. 307–308.

⁵² NETTELS, s. 329–330.

⁵³ PERKINS, *Prologue to War*, s. 211.

přepřavcům předána zpráva o tomto nedorozumění, většina z nich se již vracela z britských přístavů s naloženým zbožím. Vážnost americké restriktce tak byla pošramocena.⁵⁴

Americký vyslanec ve Francii John Armstrong se snažil zjistit názor Napoleona na zákon o pozastavení styků a na dohodu uzavřenou s Erskinem. Císař v dnech po bitvě u Aspern a Esslingu, navrhl dekret, který by obchod neutrálních zemí postavil na úroveň před vydáním Milánského dekretu. Učinil tak v domnění toho, že Britové se prostřednictvím Erskina vzdali restriktcí vůči obchodu USA, a tak i zmizel důvod francouzských odvetných opatření. Poté co se toto domnění ukázalo být mylné, zmizela i naděje, že by Francie učinila nějakou formu ústupku.⁵⁵ Napoleon nechtěl být ten, kdo ustoupí ze svých ekonomických restriktcí jako první, prosazoval názor, že by Velká Británie vnímala takové jednání jako kapitulaci Francie na systém hospodářské války. Armstrong tak na konci srpna 1809 dostal francouzskou zprávu, která ústupek Francie podmiňovala prvotním ústupkem Velké Británie, navíc se císař vyjádřil nelibě k zákonu o pozastavení styků. Vadila mu klauzule, která umožňovala obchod se zeměmi ve francouzském vlivu a to hlavně s Holandským královstvím. Američané totiž skrze nefrancouzské přístavy dováželi kontraband na kontinent, což vadilo i Britům, neboť se jim tak zmenšili zisky z vlastní pašerácké aktivity.⁵⁶

Tíha těchto ekonomických restriktcí byla však stále vysoká, vyvolala tak ve Washingtonu požadavek na úpravu opatření namířeného proti evropským mocnostem. Návrh na změnu předložil Sněmovně reprezentantů i Nathaniel Macon, který se snažil nalézt kompromis, jenž by uspokojil válečné křídlo v republikánské straně a zároveň by znemožnil federalistům využívat pacifismu některých poslanců napříč politickým spektrem k prosazování svých cílů. Jeho návrh chtěl omezeně umožnit americkým přepřavcům obchodovat s državami Velké Británie a Francie, ale přepřavci těchto mocností by stále byly vyloučeni z dovážení do USA. Tento návrh byl Sněmovnou schválen jako Maconův návrh zákona (v budoucnu označován jako Maconův návrh zákona číslo 1). Republikáni sice ovládali obě komory parlamentu, ale i přesto narážel Maconův návrh na odpor Senátu, jež byl ochoten podpořit pouze program námořního zbrojení. Macon nebyl ochotný se Senátem jednat, neboť se domníval, že zvýšení vojenských výdajů povede k válce, a tak byl první pokus o nahrazení zákona o

⁵⁴ BUEL, *America on the Brink*, s. 90–91.

⁵⁵ PERKINS, *Prologue to War*, s. 238.

⁵⁶ HILL, s. 70–71.

pozastavení styků neúspěšný.⁵⁷ Poslanci ve Sněmovně reprezentantů původní návrh předělali, výsledkem byl Maconův návrh zákona číslo 2, který už schválil i Senát. Nový zákon z dubna 1810 zrušil veškeré hospodářské restriktce vůči evropským mocnostem a ustanovil, že pokud Velká Británie nebo Francie zruší své hospodářské omezení vůči USA, tak americký prezident pozastaví obchodní kontakt s tou mocností, která tak neučinila.⁵⁸

⁵⁷ BUEL, *America on the Brink*, s. 98–99.

⁵⁸ RISJORD, s. 340.

4 KONFLIKT DOMORODÉHO OBYVATELSTVA S AMERIČANY

Po uzavření míru USA a Velké Británie v roce 1783 vyvstala otázka o budoucnosti Britské Severní Ameriky. Panoval názor, že zisk tohoto území může být jeden z cílů politiky Američanů a že dříve či později dojde k vojenskému konfliktu. USA byly ale po válce příliš vyčerpané a v následujících letech nebyly schopné žádné větší vojenské operace. Velká Británie se ale i přesto snažila o zajištění bezpečnosti těchto držav, ze kterých plynul nezanedbatelný zisk z prodeje kožešin. Využila tedy přátelství domorodých kmenů, na jejichž pomoc spoléhala v případě války.⁵⁹ Domorodí Američané se v několika střetnutích v roce 1791 ukázali být překvapivě efektivní při zadržování výbojů amerických osadníků, což Brity podnítilo k uvažování o vzniku nárazníkového státu mezi jejich koloniemi a USA. Vláda ve Washingtonu ale hodlala zlomit jakýkoliv odpor, který vypukl na území jim přislíbeném v uzavřeném míru v roce 1783. Britové se k některým dohodnutým úmluvám chovali pohrdavě, předně neopustili pevnosti v okolí Velkých jezer a dále volně obchodovali s kožešinami i jižně od této oblasti bez povolení Američanů.⁶⁰

Konfederace domorodých kmenů byla avšak v důsledku své nejednoty roku 1794 poražena u pevnosti Recovery a přinucena podepsat mír v Greenville 3. srpna 1795, na jehož základě se Konfederace vzdávala většiny území dnešního Ohia. Problematická byla ale role britské správy, ta sice nedovolila válečníkům Konfederace stáhnout se do jejích pevností, ale vojenské kampaně se neoficiálně účastnili i poddaní Jeho Veličenstva. Výsledek války byl pro Brity spíše negativní, domorodci nezapomněli, že jim v nouzi odmítli otevřít brány pevností a američtí osadníci začali vnímat britskou koloniální správu jako překážku pro dosažení cílů USA.⁶¹ K normalizaci vzájemných vztahů mezi těmito anglofonními mocnostmi došlo až v rámci Jayovy dohody. Tu západní osadníci přijali s nadšením, neboť si slibovali, že odchod posádek z britských pevností u Velkých jezer, omezí možnost podpory domorodců a tím se zaručí mír a možnost s nimi vybudovat obchodní vazby. Britové se sice nevzdali svého vlivu mezi původními obyvateli, ale válka v Evropě a nalezení smíru s Američany umožnilo na více než dekádu mírové soužití.⁶²

V letech 1797–1799 se v Britské Severní Americe začaly šířit zvěsti, že Francouzi a Španělé chtějí využít zklamání domorodých kmenů a spolu s nimi zaútočit

⁵⁹ PRATT, Julius William, *Expansionist of 1812*, Gloucester 1957, s. 18–19.

⁶⁰ LAXER, James, *Tecumseh & Brock. The War of 1812*, Toronto 2012, s. 36–37.

⁶¹ Tamtéž, s. 41–44.

⁶² PRATT, s. 23.

ze španělské Louisiany na britské državy. Britové tedy na čas opustili ideu sjednotit kmeny do větší konfederace a spíše se snažili v rozporu se svou dřívější politikou o rozdrobení kmenů a oslabení jednotlivých náčelníků.⁶³ Tato politika však přestala pozbývat smyslu po koupi Louisiany Spojenými státy. Pro domorodé Američany byl prodej Louisiany katastrofa, naplnily se tak mocenské ambice USA, které ale ohrožily vyhlídky zachování integrity domorodých území a i zachování existence celých kmenových svazů.⁶⁴

4.1 Postoj Američanů a Britů k původním obyvatelům

President Jefferson v lednu 1803 ve svém poselství Kongresu vyzýval k prosazování politiky asimilace původního obyvatelstva. Tuto politiku obhajoval povinností civilizovat a pozvednout životní úroveň domorodců. Podporoval tak rozvoj obchodních vazeb, od kterých si sliboval, že povedou k nutnosti kmenů usadit se a věnovat se zemědělství a řemeslu spíše než lovu. Reálný cíl tohoto snažení však spočíval v naději, že se tak původní obyvatelé integrují do společnosti USA a nebudou tak bránit americké kolonizaci směřující na západ. V dopise guvernérovi teritoria Indiany Williamovi Henry Harrisonovi Jefferson nastínil, že vláda USA nehodlá tolerovat jakýkoliv domorodý odpor a pokud se nějaký kmen pokusí vzdorovat ambicím kolonistů tak má být vyhnán za řeku Mississippi.⁶⁵

Napětí na hranicích vygradovalo po incidentu s lodí *Chesapeake*, který povzbudil domorodce k zvýšení aktivity a agresivity vůči Američanům. Harrison dokonce věřil, že kmeny Chippewayů, Ottawanů a Pottawatomiů čekají na povel Britů k zahájení útoku. Poplašné zprávy se šířily i Kongresem, který byl znepokojen shromažďováním kmenů poblíž Detroitu a též vlivem britských vyslanců, kteří byli mezi ně posláni.⁶⁶ V období od prosince 1807 do května 1808 skutečně probíhala četná jednání mezi Brity a domorodými kmeny, ale podle instrukcí nového generálního guvernéra Britské Severní Ameriky Jamesa Craiga, nebylo cílem těchto jednání domluvit válečné akce vůči USA. Craigova ambice byla zajistit spojenecké úmluvy, jež by zabezpečily koloniální správě vojenskou pomoc od kmenů v okolí Velkých jezer. Poselstva ale zásadně odrazovala od útočných akcí vůči Američanům.⁶⁷

⁶³ ALLEN, Robert S., *His Majesty's Indian Allies. British Indian Policy in the Defence of Canada, 1774–1815*, Louiseville 1993, s. 95–96.

⁶⁴ LAXER, s. 48.

⁶⁵ ALLEN, s. 107.

⁶⁶ PRATT, s. 24–26.

⁶⁷ HORSMAN, s. 160.

Zprávy o možném vpádu na území USA byly pouze spekulace, ale i tak se mezi obyvateli západních teritorií šířil strach a přesvědčení, že dokud nebudou Britové vyhnáni ze Severní Ameriky, nebude možné zlomit odpor původních obyvatel. Pozvolna se prosazoval názor, že by Unie měla anektovat britské državy na území dnešní Kanady a tím i do budoucna zpacifikovat domorodce a zároveň s tím zásadně oslabit hospodářství Velké Británie.⁶⁸

Za obranu Britské Severní Ameriky zodpovídal Isaac Brock, jenž byl roku 1807 povýšen do hodnosti brigádního generála. Uvědomoval si ohromnou převahu USA, ale i přesto se snažil co nejlépe připravit na možnost invaze. Nechal posílit opevnění města Québec, které bylo považováno za klíčovou baštu britského vlivu, ale předně rozšířil řady domobrany, jež se díky jeho nařízením měla stát mnohem efektivnější bojovým útvarem.⁶⁹ Paralelně s tím chtěl vyzbrojit domorodé kmeny tak, aby mohly v případě války účinně vázat větší množství jednotek Spojených států a tím znemožnit v prvních dnech války rychlý postup na hlavní opěrné body britských obránců.⁷⁰

4.2 Vyostření napětí na severní hranici

Hlavní vůdci nově vzniklé Tecumsehovi konfederace se stali bratři z kmene Shawnee Tecumseh a Tenskwatawa (zvaný spíše Prorok). Tecumseh se osvědčil jako výborný vojenský velitel a politický vůdce, na jehož osobě celá Konfederace stála. Ideologický rozměr ale tomuto uskupení poskytl Prorok, spolu tak tvořili jádro pan hnutí namířené proti bílým Američanům. Prorok byl spirituální vůdce, jenž kázal obrodu tradiční kultury nezkažené západními vlivy, naprosto odmítal možnost vedení usedlého rolnického života a prosazoval návrat k lovu jako tradiční formě obživy. Tato forma se ale kvůli zabírání půdy bílými osadníky stávala čím dále méně udržitelnou, jeho hnutí tedy prosazovalo i vojenské kroky, které by vedly k návratu půdy do rukou domorodců. Prorokovi výroky též obsahovaly velice radikální, rasistické a segregáčnické myšlenky, které našly mezi původními obyvateli rozsáhlou podporu a nakonec vlivu svého bratra podlehl i Tecumseh.⁷¹ Hlavní rozdíl mezi bratry byl ten, že Prorok se snažil vytvořit teokratický autokratický stát s ním v čele, zatímco Tecumseh prosazoval ideu vytvoření moderního nezávislého státu, který by dosáhl mezinárodního uznání.⁷²

Tecumseh návrhy britské delegace na spojenectví v roce 1808 odmítl, neboť

⁶⁸ ALLEN, s. 111.

⁶⁹ LAXER, s. 73.

⁷⁰ ALLEN, s. 118–119.

⁷¹ LAXER, s. 95–98.

⁷² Tamtéž, s. 102–103.

stále doufal, že se dokáže vyhnout přímé konfrontaci s Američany. To se ale zásadně změnilo po podepsání dohod v pevnosti Wayne v roce 1809, ve kterých bylo Američany koupeno další území původně patřící domorodému kmenu. Nyní museli Britové kmen Shawnee přesvědčovat, aby nevstupoval do konfliktu s USA, nic tedy nebránilo k vzájemnému sblížení Velké Británie a Tecumsehovi kmenové konfederace. Tecumseh při jednání s Harrisonem požadoval okamžité navrácení území od Američanů, neboť tvrdil, že žádný kmen nemá právo prodávat půdu bělochům bez schválení ostatních kmenů. Jednání kvůli neústupnosti obou dvou nikam nedospěla, a dokonce málem skončila krveprolitím. Tak aby Tecumseh posílil sílu svého ultimáta, pokusil se na svou stranu získat i kmeny z celého východního břehu Mississippi, avšak jeho snaha se na jihu u významnějších kmenů jako byly Kříkové, Čoktové a Čerokíové nedočkala větší podpory, navíc o svém plánu odcestovat na jih informoval jak svého bratra Proroka, tak i Harrisona, jenž neváhal využít jeho nepřítomnosti.⁷³

Harrison, vědom si nepřítomnosti hlavního vůdce Konfederace, vytáhl na hlavní sídlo Proroka a Tecumseha Prophetstown. 7. listopadu 1811 vojáci kmene Shawnee a jejich spojenci zaútočili v ranních hodinách na Harrisonovo vojsko poblíž řeky Tippecanoe. Útok se povedlo Američanům i za cenu velkých ztrát odrazit a donutit nepřítele k ústupu. Harrison dosáhl spíše Pyrrhova vítězství, ztratil víc mužů než protivník a nedokázal jeho vojsko zdecimovat. Bitva u Tippecanoe vyvolala v Americké společnosti pozdvižení a to hlavně v západní části země, neboť domorodé obyvatelstvo bylo vyzbrojeno britskými zbraněmi.⁷⁴

⁷³ OWENS, Robert M., *Mr. Jefferson's Hammer. William Henry Harrison and the Origins of American Indian Policy*, Norman 2011, s. 211–213.

⁷⁴ ALLEN, s. 117.

5 MADISONOVA SÁZKA NA FRANCII

Napoleon vydal v květnu 1810 dekret z Rambouillet, který ustanovoval, že každá americká loď zadržena ve francouzských přístavech od 20. května 1809, bude konfiskována a prodána. Císaři ale nešlo o to zamezit obchodu s USA, ale spíše chtěl posílit autoritu licenčního systému, který nově otevřel i Američanům. V novém systému měli totiž zastávat důležitou roli přepravců francouzského koloniálního exportu.⁷⁵ Avšak zvěsti šířící se v Paříži, které tvrdily, že Kongres uvažuje o vyhlášení války Francii, přesvědčily Napoleona o přehodnocení své dosavadní agresivní politiky vůči USA. Využil příležitosti, kterou představoval Maconův zákon číslo 2 a v srpnu 1810 delegoval svého ministra zahraničí, aby tlumočil jeho přání zrušit platnost Berlínského a Milánského dekretu vůči USA. Jean-Baptista Nompère de Champagny 1. vévoda z Cadore tak poslal Armstrongovi diplomatickou notu, informující o možnosti zrušení francouzských hospodářských restrikcí k 1. listopadu 1810 za podmínky, že tak učiní vůči USA i Velká Británie. Cadorova zpráva byla velice vágní a to i ve znění francouzských podmínek, a navíc k tomu císař vyhlásil 5. srpna trianonská cla, jejichž výše by i po zrušení všech dosavadních omezeních pořád mohla být považována za nástroj hospodářské války, ale i přesto se prezident Madison rozhodl využít této příležitosti proti Velké Británii.⁷⁶

Madison 2. Listopadu 1810 prohlásil, že restrikce Francie jsou zrušeny a že pokud tak neučiní i Velká Británie, tak s ní USA přeruší obchodní styky. Vládnoucí aparát USA byl ale o této francouzské iniciativě informován pouze skrze tisk, od Armstronga totiž nedorazilo žádné prohlášení, které by potvrzovalo pravost Cadorovy zprávy. Prezident ale doufal, že pokud vyjádří přátelské naladění své země vůči Francii, Napoleon bude mnohem ochotnější k ústupkům a k případnému potvrzení Cadorových prohlášení. Tento plán spoléhal na to, že se císař zachová racionálně a využije možnost získat spojence proti Velké Británii a že bude ochotný pokračovat v politice sblížení, kterou inicioval. O tom se císaře marně pokoušel přesvědčit i Armstrongův nástupce Jonathan Russell, jenž ale pouze pozoroval čím dále tvrdší zákroky Francie, vůči americkému obchodu. Madison si od této politiky sliboval, že získání jedné evropské mocnosti na svou stranu dodá USA dostatečnou diplomatickou sílu k prosazení svých zájmů vůči druhé. Zároveň se pokoušel vyhnout ponížení, které utrpěl v případě jednání s Erskinem. Proto se snažil i přes očividné setrvání Francouzů na napadání amerického

⁷⁵ HILL, s. 87.

⁷⁶ EGAN, s 121–122.

obchodu, trvat na pozitivní politice vůči Napoleonovi, než aby přiznal další porážku.⁷⁷

Protibritský kurz byl posílen i povstáním v západní části Španělské Floridy obydlené převážně Američany. Povstalci s pomocí Washingtonu posléze vyhlásili na Španělsku nezávislý stát. Americká vláda pak přistoupila k okupaci celé oblasti západně od Perdida a to i přes britské protesty. Těch využil prezident a snažil se vyvolat dojem, že britský cíl je získání Floridy pod svou správu, načež reagoval Kongres rezolucí z 15. ledna 1811, která prohlašovala, že USA nepřipustí předání Floridy pod kontrolu jiné mocnosti.⁷⁸ Kongres musel projednat i uzavření přístavů pro přepravce z Velké Británie, to se ukázalo být problematické, neboť i mezi stranou republikánu nepanovala jednota ohledně zavedení těchto restrikcí. Hlavní argument odpůrců tohoto nařízení byl ten, že není vlastně jasné, jestli Francie splnila podmínku danou v Maconově zákoně číslo 2. Avšak beznadějně vyhlídky na boj zároveň s Napoleonem a stranou Toryů, nakonec dopomohly 29. února 1811 schválit rozhodnutí hospodářsky bojovat jen proti Velké Británii, i přesto že se Francie dopouštěla podobně vážných nepřátelských aktů vůči USA.⁷⁹

Reakce Velké Británie představovala zklamání, Pinkney byl britskou stranou informován, že Cadorovu zprávu nepovažují za dostatečný důkaz zrušení francouzských restrikcí a že pokud předloží americká strana věrohodnější potvrzení svých získaných ústupku na Francouzích, opustí hospodářská omezení i oni. Madisonův plán selhal, Napoleon příležitosti nevyužil a jeho nabídka zůstala jen u slibu, prezident tak čelil dalšímu ponižujícímu diplomatickému selhání. Navíc se mu ani nepodařilo sjednotit Američany v odporu proti Britům a jeho reputace byla pošramocena názory, že se stal pouze užitečným nástrojem Francie.⁸⁰ Pro Madisona to představovalo krátkodobé selhání i na domácí frontě, neboť se ve své politice od listopadu 1809 snažil získat konsensus pro přijetí tvrdých opatření vůči Velké Británii, ve kterých byla zahrnuta i možnost války. Avšak prezidentova iniciativa ukázala na neústupnost britské strany a tím rozšiřovala okruh proválčených poslanců. Vzájemným vztahům nepomohl ani fakt, že Britové dlouhodobě odmítali vyslat své diplomatické zastoupení do Washingtonu, což vedlo Američany k odvolání svého diplomata Pinkneye z Britských ostrovů. Velkou zásluhu na neoblomnosti londýnské vlády a na následném vyhlášení války měla i strana

⁷⁷ PERKINS, *Prologue to War*, 249–252.

⁷⁸ PRATT, s. 72–74.

⁷⁹ HORSMAN, 218–219.

⁸⁰ PERKINS, *Prologue to War*, s. 258–259.

federalistů, která prezentovala Madisona jako nekompetentního vůdce lůzy a vládu republikánu jako neschopnou a zkorumpovanou. Toryové tomuto lživému a účelovému obrazu poměrů uvnitř americké vládnoucí administrativy věřili, a tím získali dojem, že USA nejsou a ani nebudou schopny asertivnější politiky či vyhlášení války.⁸¹

Na jaře 1811 dostalo britské námořnictvo rozkaz, aby v rámci odvety za Kongresem schválené nařízení ve svém chování vůči americkým lodím přitvrdilo. Došlo tak na rozsáhlé zajímání lodí, nákladu ale i námořníku a to v blízkosti teritoriálních vod USA. Největší odezvu ve veřejném mínění probudil případ massachusettského truhláře Johna Digga, který byl zajat při plavbě na svém malém pobřežním plavidle těsně za hranicemi amerických výsostných vod. Tyto akce nebyly bez odezvy, americké námořnictvo se ocitlo v pohotovosti a začalo hlídkovat pobřeží a případně vykazovalo britské lodě. Takto byla dána povinnost Johnu Rodgersovi s lodí *USS President*, aby zamezil napadání amerických lodí poblíž New Yorku. Vydal se tak dle rozkazu z Marylandu na sever, ale během plavby potkal loď královského námořnictva *HMS Little Belt*. Mezi těmito plavidly následně nastala vzájemná kanonáda, ze které Rodgers a jeho osádka vyšla vítězně. Samotný střet byl důsledek dlouhotrvajícího napětí a vzájemné nedůvěry, incident tak vyostřil situaci a jak v USA, tak i ve Velké Británii, byla podnícena válečná nálada. Paradoxně po tomto případu byla britská politika přehodnocena a královské námořnictvo se mělo napříště zdržet napadání plavidel Unie. Občané USA tak nejen získali důvěru ve své námořnictvo, ale především pocit, že jsou schopni si vynutit své požadavky vojenským zákrokem.⁸²

Danou situaci ve Washingtonu za Velkou Británii řešil diplomat Sir Augustus John Foster, který byl jmenován vyslancem v USA v reakci na odvolání Pinkneye z Britských ostrovů. Teno mladý diplomat, který opovrhoval Američany a jejich způsobu života, byl instruován, aby nabídl náhradu za škody způsobené v rámci incidentu s lodí *Chesapeake* a aby potvrdil britské odsouzení americké okupace západní části španělské Floridy. Protější stranu měl však ubezpečit, že nehodlají pomoci svému spojenci vojensky. Toto odsouzení se ale ukázalo být jako kontraproduktivní, neboť ještě více pobouřilo americkou stranu bez jakýchkoliv pozitivních důsledků pro Španělsko. Foster v neposlední řadě připomínal protistraně, že i kdyby Cadorova zpráva byla skutečná, tak by ve světle nových napoleonských opatření postrádala veškeré

⁸¹ BRANT, Irving, *Madison Encouraged the War Movement*. In: PERKINS, Bradford (ed.), *The causes of the war of 1812*, New York 1963, s. 105–107.

⁸² HOOKS, Jonathon, *Redeemed Honour. The President-Little Belt Affair and the Coming of the War of 1812*. In: *The Historian* 74, 2012, 1, s. 1–5.

hodnoty.⁸³ Incident s lodí *Little Belt* sice pozastavil jednání o náhradě v kauze s lodí *Chesapeake*, avšak Foster chtěl dostat svému úkolu, proto podmínil urovnání tohoto sporu urovnáním v rámci novějšího incidentu. Aby přesvědčil Američany o svých přátelských úmyslech, nechal propustit truhláře Digga z královského námořnictva a Velká Británie se veřejně omluvila za jeho zajetí.⁸⁴ Vyšetřování kapitána Rodgerse nepřineslo žádná zjištění, jež by nasvědčovala, že se dopustil porušení mezinárodního práva. Foster sice nevěřil americkým závěrům, nicméně byla tak splněna podmínka pro pokračování jednání. Výsledkem byla dohoda, v níž britská strana odsoudila útok lodí *Leopard*, slíbila finanční kompenzaci za úmrtí a způsobené škody na majetku a zdraví, rovněž měli být nuceně odvedení američtí občané z lodí *Chesapeake* propuštěni z britských služeb. Hlavní cíl tohoto narovnání mělo být odstranění bariér ve formování přátelských vztahů mezi těmito mocnostmi.⁸⁵

5.1 Kongres „jestřábů“

Prezident Madison se v létě 1811 dostal do komplikované situace, na jednu stranu nechtěl vstupovat do války, na druhou nemohl činit Velké Británii žádné ústupky a ona sama nehodlala ze svých pozic slevovat. Madison se obával i možné reakce na zvolení nového vyslance, jenž by nastoupil za Pinkneye. Vládní aparát se tak kvůli prezidentově nerozhodnosti ocitl v paralýze a bez jasné koncepce zahraniční politiky. Tisk a s ním i veřejné mínění se ostře vymezovalo proti bojácnosti a slabosti svých politických elit, což se odrazilo na složení poslanců v pořadí dvanáctého Kongresu USA. Ve volbách sice republikáni obsadili 75% křesel v dolní komoře a 82% v Senátu, nicméně došlo na obměnu skoro 50% poslanců jedenáctého Kongresu.⁸⁶

Nově složený Kongres se poprvé sešel v listopadu 1811 a někdy je nazýván jako Kongres jestřábů, toto označení ale není spravedlivé, většina poslanců neměla na začátku svého funkčního období vyhraněné proválečné stanovisko, spíše jen panoval konsensus, že USA musí zastávat asertivnější politiku než doposud. Novou koncepci prosazoval i samotný prezident, který v kontextu britské neústupnosti nabádal Kongres k vojenským přípravám. Militantní nálada poslanců se začala vyvíjet až během funkčního období tohoto legislativního orgánu a to i u Henryho Claye, který jen

⁸³ PERKINS, *Prologue to War*, s. 275–276.

⁸⁴ HOOKS, s. 16.

⁸⁵ Tamtéž, s. 22–23.

⁸⁶ TRAUTSCH, Jasper M., "Mr. Madison's War" or the Dynamic of Early American Nationalism?. In: *Early American Studies* 10, 2012, 3, s. 650–651.

s nelibostí přijímal nevyhnutelnost války jako prostředku k dosažení amerických cílů.⁸⁷ Clay byl poslanec za stát Kentucky v Senátu a nově i ve Sněmovně reprezentantů, v níž díky svému charisma, výřečnosti a popularitě obsadil pozici předsedy této komory. Již během svého působení v Senátu se proslavil jako horečný řečník a populista prosazující americkou expanzi a to i na úkor Španělské ale i Britské říše. Kolem své osoby shlukoval poslance s podobným imperialistickým a nacionálním smýšlením a vyžadoval, aby byly zavedeny protekcionistické opatření a zlepšena bojeschopnost armády USA. Hlavní jádro jeho stoupců tvořili poslanci z obou komor parlamentu zastupující západní státy, které byly nejvíce ohrožené domorodými obyvateli a jejich zástupci tak nejsvolněji k ráznějším řešením.⁸⁸

V reakci na Madisonovu výzvu k zbrojení, Kongres v listopadu 1811 valnou většinou schválil zvýšení počtu mužů ve stále armádě, posílení domobrany a ozbrojení obchodních plavidel. Prezidentova výzva se ale obrátila proti němu, chtěl posílit vojenskou připravenost USA, ale zároveň se chtěl vyhnout válce. Jeho snažení mělo ale vedlejší efekt v podobě posílení jestřábů v parlamentu, kteří se obávali jeho nerozhodnosti a vyvíjeli na něj stupňující se tlak.⁸⁹ Madison ale i přesto hledal způsob jak zdiskreditovat zbývající opozici, a tak si v případě jakéhokoliv vývoje zajistil politický konsensus. Tato příležitost se mu naskytla díky Henryho dopisu adresovanému guvernérovi Britské Severní Ameriky Craigovi. John Henry měl údajně být v roce 1809 aktivní špión v Nové Anglii, kde měl navázat kontakty s předními federalisty. Hlavním úkolem mělo být zajištění loajality opoziční strany britské koruny a případně mělo být podpořeno separatistické hnutí, které by požadovalo znovupřipojení Nové Anglie do svazku s britskou říší. Prezident tento zfalšovaný dopis, za který zaplatil padesát tisíc dolarů, představil 9. dubna 1812 parlamentu a ve svém projevu silně odsoudil britské aktivity namířené k rozdělení Unie. Federalisté se silně ohradili nařčením, že tvoří pátou kolonu, nicméně republikánské noviny a parlament vyvolali dojem, že Britové chtějí poštvat Američany proti sobě, což ještě více podnítilo anglofobii.⁹⁰ Clay čím dále více podléhal veřejnému mínění a nálady obyvatel reflektoval ve vládních kruzích. 15. března 1812 předložil Madisonovi válečný plán obsahující třicetidenní embargo zakazující jakýkoliv námořní obchod s Velkou Británií, po vypršení lhůty embarga

⁸⁷ BROWN, Roger H., *The War Hawks of 1812. An Historical Myth*. In: *Indiana Magazine of History* 60, 1964, 2, s. 41–42.

⁸⁸ UNGER, Hallow Giles, *Henry Clay. America's Greatest Statesman*, Boston 2015, s. 66–70.

⁸⁹ TRAUTSCH, s. 657–659.

⁹⁰ BUEL, *America on the Brink*, s. 139–141.

mělo dojít na vyhlášení války. Prezidentovi dal jasně najevo, že Kongres stojí za ním ve válečném stanovisku, ale že v rámci získání co největší podpory, bude třeba jeho oficiální prohlášení doporučující válku. Embargo bylo 3. dubna schváleno, ale na přání prezidenta prodlouženo na devadesát dní.⁹¹

5.2 Britské odvolání vládních nařízení

Napoleon byl incidentem s lodí *Little Belt* nadšen, navíc americký vyslanec v Paříži Joel Barlow pochopil důležitost tohoto aktu pro císaře a neváhal ho přesvědčit, že Američané jsou bezesporu odhodlaní bránit se proti útoku jeho nepřítele. Vyslanec se tak dočkal z francouzské strany nebývale vřelého přijetí a Madisona informoval, že je nanejvýš pravděpodobné, že dojde k francouzským ústupkům ve prospěch USA. Napoleon se avšak zajímal spíše o francouzsko-ruské vztahy, a proto Barlowo naléhání a přesvědčování o výhodnosti opuštění restrikcí vůči USA bylo upozaděno, ale i tak se císař rozhodl uvolnit některá omezení. Americkým přepravcům rýže a mouky bylo dovoleno bez udání původu nákladu odvést si jakoukoliv komoditu z přístavů Francie, předně však byly navráceny plavidla zabavena Francouzi v rámci dekretu z Rambouillet z roku 1810.⁹² Barlowa ambice spočívala v získání dokumentu, jež by oficiálně potvrdil zrušení Berlínského a Milánského dekretu vůči USA, takovýto dokument by totiž mohl zabránit válce, které se velice obával. K jeho překvapení francouzský ministr zahraničí jeho žádosti vyhověl a v květnu 1812 mu byl dotyčný dokument předložen jako Sain-Cloudský dekret. Jednalo se o *falsum*, jež bylo vytvořeno v měsíci, kdy bylo předloženo Barlowovi. Dekret měl být údajně vyhlášen 21. dubna 1811 jako reakce Napoleona na dodržení podmínek Cadorovy zprávy Američany, v rámci něj byl splněn americký požadavek na zrušení francouzských dekretů. Barlowovi bylo podáno vysvětlení, že text dotyčného dekretu byl poslán jeho předchůdci Russellovi a že ho musela americká strana ztratit. Není pochyb, že si uvědomoval, že jde o podvržený a účelový dokument. Není jasné, proč se císař najednou rozhodl splnit požadavky USA, existují ale dva možné důvody. První je ten, že věřil, že tak uspíší vyhlášení války mezi těmito anglofonními mocnostmi. Druhý že zhodnotil, že je válka mezi nimi již na spadnutí a že Britové již nebudou schopni před vypuknutím války reagovat na francouzské zrušení restrikcí zrušením svých. Barlow se ale i přesto snažil co nejrychleji informovat svého kolegu v Londýně v naději, že se podaří předejít válce. Uvědomoval si, že v prodlení mezi informováním Kongresu a odvoláním britských restrikcí, dojde k posilování

⁹¹ TRAUTSCH, s. 659–660.

⁹² EGAN, s. 163–165.

amerických jestřábu a že jedině získání času londýnské vládě může zabránit konfliktu.⁹³

Avšak 11. května 1812 byl na půdě londýnského parlamentu zastřelen ministerský předseda Spencer Perceval rukou Jamese Bellinghama, jenž tak učinil z osobních důvodů. Smrt předsedy znamenala parlamentní krizi, která trvala další měsíc a zásadně tak zpomalila možné odvolání britských vládních nařízení namířených proti americkému obchodu. Navíc pro nového předsedu vlády Roberta Jenkinsona 2. hraběte z Liverpoolu nebyla otázka normalizace vztahů s USA zásadní.⁹⁴ Liverpool byl ale mnohem ochotnější k ústupkům než jeho předchůdce, navíc pokračoval silný tlak majitelů manufaktur, aby byly hospodářské restriktce vůči Američanům odvolány. K tomu do Londýna dorazila zpráva o Saint-Cloudském dekretu, o kterém britská strana nepochybovala, že šlo o *falsum*, avšak posloužila Liverpoolovo vládě jako záminka k odvolání vládních nařízení z roku 1807 vůči americkému obchodu. Ve skutečnosti to ale byly stupňující se hospodářské problémy, které donutily britského ministra zahraničí 16. června prohlásit, že hospodářská omezení vůči USA budou odvolána, tyto restriktce pak byly oficiálně zrušeny Velkou Británií 23. června 1812.⁹⁵

Foster mylně informoval svou vládu o amerických intencích, tvrdil, že vojenské přípravy jsou činěny za účelem vystrašení Velké Británie a že k válečnému konfliktu nedorazí. Tohoto mínění však nabyl přeceněním politické síly protiválečně naladěných obyvatel Nové Anglie a opozičních federalistů. Britské instrukce adresované Fosterovi tak nereflekovaly militantní nálady druhé strany a setrvaly na dřívějších pozicích. Madison v reakci na stagnaci britské diplomatické koncepce vůči USA reagoval ukončením vyčkávací politiky. 1. června 1812 poslal do Kongresu svojí válečnou nótu. V ní překvapivě vyzdvihl závažnost britského zájmu o námořníku, dále odsoudil hospodářské restriktce Velké Británie vůči USA a v neposlední řadě připomněl britskou podporu domorodého obyvatelstva. Poslanci z Nové Anglie se sice většinou postavili proti válce, avšak byli přehlasováni svými kolegy ze západní a jižní části Unie.⁹⁶ Ve sněmovně reprezentantů byl 4. června návrh války schválen v poměru 79 ku 49 hlasů a 17. června i v Senátu v poměru 19 ku 13. O den později 18. června 1812 prezident návrh podepsal bez vědomí, že londýnská vláda dva dny předtím provolala odvolání

⁹³ HILL, s. 156–157.

⁹⁴ PERKINS, *Prologue to War*, s. 333–334.

⁹⁵ HORSMAN, s. 257–258.

⁹⁶ RISJORD, s. 354–355.

nařízení, která posloužila jako hlavní činitele zhoršujících se vztahů.⁹⁷

⁹⁷ HORSMAN, s. 261–262.

6 ZÁVĚR

Za vyhlášením války USA vůči Velké Británii stojí celá řada příčin. Avšak mnohé důvody, které vedly k anglofobii, zákonitě musely vést i k nenávisti vůči Francii, neboť tyto mocnosti se dopouštěly stejného zpochybnění amerických práv a zájmů v mezinárodním obchodu. Ani jedna ze zneprátelených evropských mocností však nehodlala ze svých stanovisek vůči neutrálním zemím ustoupit, a to i přes vyčerpání všech mírových prostředků, které se USA nabízely. Válka by tak měla být vyhlášena jak Velké Británii, tak Francii, tomu se však prezident Madison chtěl vyhnout. Poté co mu dala francouzská strana příležitost učinit z londýnské vlády hlavního strůjce amerického ponížení, rozhodl se zastat proti Velké Británii tvrdé stanovisko v naději, že tak dojde k přijetí amerických požadavků. K žádným ústupkům nedošlo, ale spíše tato iniciativa vedla ke zhoršení a vyostření situace s Velkou Británií, Madison tak mimoděk zapříčinil, že vytvořil z jedné strany větší zlo a tím *de facto* osobně přispěl k vyhlášení války.

Po svém vzniku se USA snažily o politiku nevměšování se do evropských záležitostí, což se jim zprvu i dařilo. Americký obchod tak vzkvétal na úkor válčících stran. Pro Francii bylo však tolerování amerického obchodu jedinou možností, jak rentabilně udržovat obchodní spojení se svými koloniemi a jak dostávat své zboží na světový trh, neboť britská námořní dominance francouzské přepravní kapacity limitovala. Velká Británie nejdříve opomíjela toto americké využívání války v Evropě a dokonce umožnila i zásobovat své kolonie jinými loděmi než byly ty britské. Britští přepravci avšak argumentovali, že USA neměly právo převážet zboží z francouzských kolonií během míru, takže by neměly mít právo takto obchodovat během války. Státy Unie tak udržovaly stabilitu hospodářství Francie. Z pragmatických důvodů se tak londýnská vláda rozhodla změnit svou dosavadní doktrínu výměnou za možnost zasažení Francie, s vědomím že tak mimoděk zhorší vztahy s USA.

Snaha o přijetí kompromisu mezi Londýnem a Washingtonem avšak narazila na další problém ve vzájemných vztazích. Byla jim praktika britského námořnictva, při které docházelo k násilným odvodům námořníků na amerických plavidlech. Válka totiž způsobila v řadách námořnictva Jeho Veličenstva rozsáhlou dezerci ve prospěch amerických plavidel, na kterých panovaly lepší podmínky s jistotou většího výdělku. Jednání obou stran byla lichá, Britové nevěřili, že by protistrana byla ochotná spolupracovat a vydávat dezertéry, zatímco Američané zas nebyly ochotni přijmout žádné opatření, které by považovali za urážku své svrchovanosti nebo vážnosti. Tento

spor velice akcentoval mezi občany Unie, neboť nuceným odvodem zpět do britských služeb byli postiženi i jedinci, kteří nikdy v námořnictvu Jeho Veličenstva nesloužili. Incident a následná kauza s lodí *Chesapeake* se stala bodem zlomu pro budoucí americkou zahraniční koncepci. Útok na tuto americkou loď byl brán jako napadení svrchovanosti USA a veřejné mínění bylo silně naladěno pro možnost války. O moc lepší nebyla ani situace s Francií, se kterou měly USA velice komplikované vztahy. Francii za vlády direktoria se totiž podařilo zneprátelit si k ní dříve vlídně naladěné občany USA. Problematická se rovněž ukázala být i otázka koloniálního panství francouzského spojence Španělska. Louisiana a Florida představovaly hlavní expanzivní cíle mladé republiky. Pouze prodání Louisiany v roce 1803 Napoleonem zabránilo pokusům o britsko-americké spojenectví a s ním následné zapojení Američanů do války proti Francii. Do Napoleonovy invaze Pyrenejského poloostrova však nadále komplikoval vzájemné vztahy spor o západní část Španělské Floridy.

Velká Británie projevila ochotu vyřešit spory s USA v obchodní otázce, ale odmítla jednat o nuceném odvodu osádek amerických lodí. Na základě neústupnosti v této americké stížnosti, Jefferson odmítl jakoukoliv obchodní dohodu přijmout. Vygradování tohoto problému v kontextu lodi *Chesapeake* pak ještě prohloubilo nutnost dojít nápravě obou amerických stížností najednou. Iniciativa prezidenta Jeffersona však v roce 1807 zabránila válce a jeho zásluhou došlo na rozhodnutí zavést embargo na vývoz amerického zboží. Bylo tak činěno v naději, že hospodářské problémy donutí londýnskou vládu k ústupkům, tak se nestalo, a navíc došlo i ke zhoršení vztahů s Francií. Souběžně s americkým embargem začaly platit napoleonské dekrety a britské vládní nařízení, které omezovaly obchod neutrálních zemí. Stalo se tak poté, co se Napoleon rozhodl přenést válečný konflikt s Velkou Británií do hospodářské sféry a začít s kontinentální bloádou. Embargo bylo nahrazeno zákonem o pozastavení styků, ale i udržování tohoto zákona se ukázalo být příliš nákladné. Nakonec byl tedy americkým kongresem schválen Maconův zákon číslo 2, který ustanovoval, že obchodní restrikce USA jsou zrušeny, ale pokud by Francie nebo Velká Británie odvolala své omezení neutrálního obchodu, Američané by opět zavedli své restrikce vůči mocnosti, která tak neučinila.

Ani vztahy s domorodým obyvatelstvem Severní Ameriky nebyly korektní, neboť se tu střetávala snaha osadníku postupovat dále na západ se snahou kmenů udržet své původní území. Britové vnímali tyto kmeny jako vhodného spojence při ochraně své Britské Severní Ameriky, avšak koloniální správa se snažila jakkoliv předejít

vyprovokování konfliktu s USA, což bylo v rozporu s cíli původních obyvatel. Po začátku hospodářské války, se stala pro koloniální správu vidina americké invaze reálnou možností a začaly být podnikány přípravy na obranu a uzavírány vojenské dohody s kmeny v oblasti Velkých jezer. Politický vůdce kmene Shawnu Tecumseh, který byl zároveň i vůdcem Tecumsehovi Konfederace si však uvědomoval, že britské nabídky spojenectví jsou činěny čistě ze sobeckých důvodů, ale rozšiřující se zábory půdy bílými osadníky, ho přiměly se s nimi spojit. Mezi domorodým obyvatelstvem v okolí Velkých jezer se v době před rokem 1812 šířilo silné reakcionistické a rasistické hnutí, které bylo namířeno proti Američanům. To ještě více prohloubilo nesnášenlivost mezi osadníky a domorodci a vedlo to západní poslance Unie k názoru, že jejich domovina nebude v bezpečí od útoků ze strany původních obyvatel, dokud nebudou Britové, kteří je měli údajně podněcovat k násilnostem, vyháněni ze Severní Ameriky. Zlom nastal po bitvě u Tippecanoe, v níž byli domorodci vyzbrojeni britskými zbraněmi, což poskytlo nezpochybnitelný důkaz o britských aktivitách namířených proti USA.

Výsledky amerických hospodářských opatření byly stále v nedohlednu, a proto se prezident Madison rozhodl pro více asertivní zahraniční politiku. K tomuto plánu mu dopomohl i samotný Napoleon, jenž zpravil v takzvané Cadorově zprávě amerického vyslance o podmínkách, za kterých bude Francie ochotna odstoupit od svých hospodářských omezení namířených vůči USA. Madison sice neměl žádné věrohodné potvrzení této nabídky, ale i přesto se rozhodl využít této možnosti, aby přesvědčil Velkou Británii, že USA a Francie dosáhly smíru. V únoru 1811 tak byl dle Maconova zákona číslo 2, zakázán veškerý obchod s Velkou Británií, načež Londýn reagoval vydáním rozkazu svému námořnictvu, aby začalo napadat a konfiskovat náklad či celé lodě Američanů. Nedlouho poté došlo ke střetu dvou válečných lodí USS *President* a HMS *Little Belt*, vítězství amerického plavidla vyvolalo v celé Unii nadšení a zároveň novou vlnu anglofobie. To velmi kontrastovalo s pasivní pozicí poslanců Kongresu, kteří tak byli ve volbách v hojném počtu obměněni. V novém v pořadí již dvanáctém Kongresu zasedli poslanci, kteří prosazovali více proaktivní politiku a se setrvávající britskou neústupností, se tito poslanci stávali více nakloněni válečnému střetu.

Napoleon považoval situaci v britsko-amerických vztazích v roce 1812 za tak závažnou, že válka mezi nimi se mu již zdála být nevyhnutelná. Proto se rozhodl předložit americkému vyslanci ve Francii Saint-Cloudský dekret, který měl údajně existovat již od dubna 1811. Zřejmě tak učinil v naději, že uspíší vyhlášení války. 23.

června 1812 se londýnská vláda rozhodla zrušit své vládní nařízení namířená proti americkému obchodu, nebylo tak však učiněno na základě francouzského dekretu, ale spíše z hospodářských důvodů. Odvolání ale přišlo pozdě, 18. června prezident Madison podepsal vyhlášení války.

7 BIBLIOGRAFIE

- ALLEN, Robert S., *His Majesty's Indian Allies. British Indian Policy in the Defence of Canada, 1774–1815*, Louiseville 1993.
- BAILEY, Thomas Andrew, *A Diplomatic History of American People*, New Jersey 1980.
- BRANT, Irving, *Madison Encouraged the War Movement*. In: PERKINS, Bradford (ed.), *The causes of the war of 1812*, New York 1963, s. 101–107.
- BROWN, Roger H., *The War Hawks of 1812. An Historical Myth*. In: *Indiana Magazine of History* 60, 1964, 2, s. 137–151.
- BUEL, Richard, *America on the Brink. How the Political Struggle Over the War of 1812 Almost Destroyed the Young Republic*, New York 2005.
- BUEL, Richard, *Securing the Revolution. Ideology in American Politics, 1789–1815*, New York, London 1972.
- BURT, Albert Levi, *The Nature of the Maritime Issues*. In: PERKINS, Bradford (ed.), *The causes of the war of 1812*, New York 1963, s. 11–22.
- CLAY, Robert E., *Remembering the USS Chesapeake. The Politics of Maritime Death and Impressment*. In: *Journal of the Early Republic* 25, 2005, 3, s. 445–474.
- EGAN, Clifford L., *Neither Peace nor War. Franco-American Relations 1803–1804*, Baton Rouge, London 1983.
- FRANKEL, Jeffrey Alexander, *The 1807–1809 Embargo Against Great Britain*. In: *The Journal of Economic History* 42, 1982, 2, s. 291–308.
- HEATON, Herbert, *The Erosion of Economic Warfare*. In: PERKINS, Bradford (ed.), *The causes of the war of 1812*, New York 1963, s. 38–45.
- HICKEY, Donald R., *The Quasi-War. American First Limited War 1798–1801*. In: *The Northern Mariner/Le marin du nord* 18, 2008, 3/4, s. 67–77.
- HILL, Peter Proal, *Napoleon's Troublesome Americans. Franco-American Relations, 1804–1815*, Washington 2006.
- HOOKS, Jonathon, *Redeemed Honour. The President-Little Belt Affair and the Coming of the War of 1812*. In: *The Historian* 74, 2012, 1, s. 1–24.
- HORSMAN, Reginald, *The causes of the war of 1812*, Philadelphia 1962.
- LAXER, James, *Tecumseh & Brock. The War of 1812*, Toronto 2012.
- MALONE, Dumas, *Jefferson the President. Second Term, 1805-1809*, Boston, New York 1974.
- NETTELS, Curtis Putnam, *The Emergence of a National Economy, 1775–1815*, New

York 1962.

OWENS, Robert M., *Mr. Jefferson's Hammer. William Henry Harrison and the Origins of American Indian Policy*, Norman 2011.

PERKINS, Bradford, *Prologue to War. England and the United States, 1805–1812*, Berkeley, Los Angeles 1968.

PERKINS, Bradford, *The First Rapprochement, England and the United States, 1795–1805*, Berkeley, Los Angeles 1967.

PRATT, Julius William, *Expansionist of 1812*, Gloucester 1957.

RISJORD, Norman K., *Forging the American Republic 1760–1815*, Reading, Menlo Park, Toronto, 1973.

STEEL, Anthony, *More Light on the Chesapeake*. In: *The Mariner's Mirror* 39, 1953, 4, s. 243–265.

TRAUTSCH, Jasper M., *"Mr. Madison's War" or the Dynamic of Early American Nationalism?*. In: *Early American Studies* 10, 2012, 3, s. 630–670.

UNGER, Hallow Giles, *Henry Clay. America's Greatest Statesman*, Boston 2015.

8 RESUMÉ

Declaration of war by the United States of America was an important milestone for the young nation. After many years of depredation and humiliation by the European powers they decided to step forward and to take the last resort solution as the remedy of their complaints. In spite of the arduous effort of American elites to prevent war even at the expense of economic recession, neither Great Britain nor France offered any kind of acceptable accommodation to the USA.

Struggle of the international recognition began right after the end of the War of American Independence. Mainly Great Britain's unwillingness to accept all terms of the Paris peace treaty and strong support of France in the USA stopped short any effort which would lead to rapprochement. Opportunities to improve mutual relationships appeared only after the French revolution, and especially after the war with revolutionary France began in Europe. Fall of the ancien *régime* in the opinion of the US untied them from bilateral treaties with France and their reluctance to compromise their neutrality led to re-evaluation of their foreign policies. Conflict between the political parties of federalist and republican was therefore ignited. Federalist with help of President George Washington managed to force a new course of foreign orientation through the trade treaty with His Majesty's Government. Jay Treaty became one of the main pillars of the future friendly attitude of Great Britain towards the Union, but France considered this treaty as a betrayal. Hostility had risen in 1798 only to be settled after Napoleon's coup in 1799, yet their relationship was far from stable. Transfer of Spanish Louisiana, under the control of France again brought on the table a possibility of allying Great Britain and to gain this crucial territory for US imperial ambition by military force. However, France's inability to maintain a permanent garrison in this area convinced Napoleon to sell it to the Americans. Yet this was not enough to satisfy the US imperial ambition because the Western part of Spanish Florida was also one of the main destinations of American settlers. Even though the Spanish empire was allied to France Napoleon invaded the Peninsula, which led Spain to ally with Great Britain. None of these great powers were willing to surrender to America's pressure and gave Americans permission to occupy their ally's territory.

War in Europe raised the demand for the sailors, especially among the British navy officers who felt infuriated by large-scale desertion of British citizens to the US maritime service. The hopeless situation forced the London government to establish impressment as the regular policy towards ships owned by the citizens of the Union.

Effort of the Jefferson's administration to get rid of this humiliating practice was doomed by the unwavering British stances. Despite these unlawful actions, it was only after the Chesapeake affair that the US embraced countermeasures against Great Britain. Jefferson refused to drag his country to war, and he hoped that the US demands could be met by peaceful measures. Although the goals of embargo were not fulfilled, Thomas Jefferson and his successor James Madison still believed in economic warfare and diplomacy.

Meanwhile, European belligerent powers stepped to the new stage of war, instead of engaging Great Britain in naval combat, Napoleon decided to bleed out his enemies economically. Escalation of this type of conflict was negatively affecting neutral powers, of which the USA was the most powerful. Trade of the Union was threatened by Napoleon's Berlin and Milan decrees and by the British Orders in Council from 1807. In 1809 US replaced their Embargo Act with Non-Intercourse Act which banned US trade from British and French ports, but even this measure was revoked due to the bad economic situation in the USA. After revision of the proposal of Nathaniel Macon, the new strategy was approved by the Congress of the United States as Macon's Bill Number 2. US trade was allowed to both belligerent powers; however, if one of these powers revoked their economic restrictions against the USA, Congress will stop any trade activity with foreign power which would still be refusing to recall theirs.

Emperor Napoleon used this bait of the United States, and he promised through the Cadore letter in the 1810 revocation of French restriction, yet he was not willing to fulfil his promise. Despite the lack of any reliable proof of revocation, Madison introduced restriction against Great Britain in naive expectation that they will sooner or later try to negotiate. That did not happen; instead he helped to reinvigorate another wave of impressment and naval depredation. This led to a rise in Anglophobia. The Little Belt affair in the Spring of 1811 and the battle of Tippecanoe in November 1811 with Native Americans were the turning points, as they showed incapacity and indecisiveness of many American leaders who in turn lost their mandates in favour of the War Hawks. Napoleon thought that war between USA and Great Britain was inevitable, so in May of 1812 he ordered to provide to the American ambassador a copy of the document which had supposedly existed since April of 1811. However, British repeal of the Orders in Council against the USA on the 23rd of June 1812 was more likely motivated by economic difficulties and by pressure of public opinion rather than by French repeal. Nevertheless, repeal came too late, because on the other side of the

Atlantic Ocean on the 18th of June 1812 President Madison signed the declaration of War.